

אֱלֹהִים

פרק ח' שרה תשפ"א

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין许可 בזמן התפילה וקריה"ת.

בפ"ד, בכלל ענייני ה גילוי ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

ותמת שרה בקירת ארבע הוא חכמון בארץ כנען (כג, ב) כתוב רשות: בקירת ארבע - על שם ארבע ענקים שהיו שם אחימן שני תלמי ואביהם. ד"א על שם ד' זוגות שנכברו שם איש ואשתו (ב"ר) אדם וחוה. אברהם ושרה. יצחק ורבקה. יעקב ולאה".

יש להבין, תינה לפיה פירוש השני שנקרה 'קירת ארבע' על שם ארבעת הזונות שנכברו שם, מובן למה מצינו זאת התורה כאן, שהרי שרה גם היא חלק מרובעת הזונות. אבל לפי פירוש הראשון שנקרה 'קירת מלצר' סיידר כמה שלוחנות והצע עלייהם מפות, אח"כ הילך להביא מגש עס' יין וכוסות. כאשר חזר עם היין והכוסות השותוממו כל הנaspersים מערבע' על שם ארבע הענקים, לא מובן מה שיירعني זה לכאן? התורה כללה לומר שהוא הגיעו ביל' לציין שהזונה נקרא קירת ארבע, וכך לא מובן מה הביא רשות את הפירוש הראשון.

שראה החתו את העכבר השליך לידי את המgang, היין נשפר והכוסות נשברו ורץ אחר העכבר להשיגו. מיד הוזע כולם לרבי יונתן אייבשיץ ונוכחו לדעת שgam אם אמם אפשר ללמוד בע"ח דברים מסוימים, אולם את טבעם לא ייתנו לשונת.

ומתרצ': שמעתי, שכשבא השטן ואמר לשרה היכן יצחיק, אמרה לו, הילך כר גם עם עפרון. כל זמן שלא ראה כסף לנגד עניין, התנהגה כאיש נבון עם אביו למדדו מעשה הקרבן, שהרי ראתה שאברהם לקח איתו את האש ונדייב (לא פחות מבע"ח מאולף) אבל לאחר דבריו הראשונים (פסוק יא) ואת המאכלת וכו', אמר לה השטן: יצחק הוא הקרבן. לא האמינה לו, שבhem הצעיר לאברהם את השדה ואת המערה חינם אין כסף זהור אברהם והלכה אצל אחימין שיש ותלמי, ואמרה להם: אתם ארוכים וגבויים, (פסוק יג) ואומר לו "נתתי בכספי השדה קח ממנה" לולמר אברהם מוחיק את רואים למroxוק, הביטו וראו אם רואים אתם זkn אחד הולך עם ג' נערם, הכספי בידו ואומר לו "קח הממון", כיון ששושמע עפרון את הצלול של הביטו ואמרו לה שראוים הם זkn אחד שעוקד בחור על גבי המזבח והסכך הכספי - ורואה את המתבעות הנוצצות בידי אברהם - מיד הוא נהפר לאיש ביזו. כיון שששמעה כר, מיד מתה.

(דרכי מוסר)

פרחה נשמהתה ממנה ומתיו', לכן הקדמים שארבעת הענקים התגוררו שם. נתתי כסף החדש קח ממני ואකברה את מתיי שמה... (כג, יג) ארבע מאות שקל בספר ביני ובינר מהו הוא? (כב, ט'ו').

ראשי"י כתב "נתתי - מוכן הוא אצלי והלוואי נתתי לך כבר". לכטורה לא צרכנו אף בהזאת בישולו בוגר

ותמת שרה בקרית ארבע הוא חברון בארץ כנען (כג, ב)

ובבראשו שומרה "אברהם", יולחו מארח איזון וונדרבו"ר. ברווחה שומרה רקס מקבש רק היה שמי "אברהם" לא הייתה אותן אמצעיות בשמי, והייתה מבקשת
שבת שאמר התנא "יהי חלקי עם מתי בדרכך מצוה", איך ימות בדרכך מצוה
שמי – מאיים, והרי כי ל"שלוחי מצוה אין נזקין?" וכן מקשה מהגמרא
מהחמת העקידה, והרי כי ל"שלוחי מצוה אין נזקין?" וכן מקשה מהגמרא
שואל הגרא"ח קנייבסקי בספרו "טעמא דקרה", יש לעיין איך מתחה שרה
עפ"ן הוא ". והאות האמצעית של "אברהם" הוא גם כן ר', ס"ה ארבע
מאות. אם כן ארבע מאות שקל "בנין" שנמצא אצלם באמצע בין אותיות
ומתבה".

(חוברת משפט ונתן)

וישמעו אברם אל עפנון וישקל אברם לעפנון ארבע מאות שקל כסף עבור לsworthו (כג, טז) ימלאו שנותיו בעולם הזה, אך אדרבה, נזות הוא לו ליחות למות כשבשוך בדבר מצוה. וזה נחسب לו שמת על קידוש ד'. וזה מה שאמר אותו תנא "יהי חלקו עם מתי בדרך מצוה" שרצה שהקב"ה יסובב שביהם שייגיע זמנו להיפטר שהיא בדרך מצוה ויזכה למותה מתוך התפקידים בדבר מצוה. והמלות להשתדל בדבר המתקת דין גזורה רעה שנגוזה על היהודים שלא וכך גם כאן, זמנה של שרה נקצב לחיות מאה עשרים ושבע שנים. והיא כדיין, עם שישר זה הדעת ומפורסת הינה כ"לחקון" שידו פשוטה לקבל מתנת

זכתה שמתה מוחמת הבשורה על דבר המצויה. (טעמא דקרו) שוחד ממון, בא אליו בעקיפין והקיף בדברים שחור שחור, והואתו שור השדה נתתי לך והמעורה אשר בו לך נתתיה (כג, יא). המפרשים תמהים על השינוי הפתאומי שלח בדברי עפרון, שמתחליה רבי אותה בקשה שאיתה מבקשי עלייה אמלאנה ברצון רב, אלא שגם אני אמר לאברהם: "השדה נתתי לך והמעורה אשר בו לך נתתיה" - כרצו בקשה גודלה לי אליך. סוחר גדול פלוני בעירנו, חוב גדול של ממון יש לו לרמזו כאילו לא עלה על דעתו כלל לבקש כסף עבור המערה, ואדרבא, עלי, יואיל נא מר לסרו אליו. מיד הבין רבי אפרים ולמן את הרמזו הדק וגדירותו לב מצינו הוא אח כל השודה בוגרתו למשורר והוא י"ח חנוך והברל גול מוקומו בא בשלות.

על-בזבז לב נבָע אֶחָד כְּלֵב אַשְׁר־הַמִּשְׁנֶה עֲמֹתָה עֲמֹתָה. וְאַזְמָן לְאַחֲרָיו מְעַשָּׂה יָצָא רַבִּי אַפְרִים זֶלֶם וּדוֹרֵשׁ: עַפְרוֹן וְאָמָר "אַרְצָה אֶרְבָּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כְּסֵף בֵּין וּבוֹנֵךְ מֵהָה הִיא" כְּרוּזָה שְׁמַצְפָּה שִׁישּׁוּלָם לוֹמַחְרִיר גֻּבּוּה זוֹ. וְאַכְּן אַחֲכָבָתָבָת וּבְשָׁקָול אַבְרָהָם לְעַפְרוֹן וּגוֹ", וְעַפְרוֹן מַקְבֵּל בְּרַצְוֹן אֶת הַכְּסֵף, וְאַל זֶה בְּלִבְדֵּק אֶלָּא שִׁקְבֵּל כְּסֵף שְׁמַתְחִילָה אָמָר לוֹ לְאַבְרָהָם "אֶרְבָּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כְּסֵף בֵּין וּבוֹנֵךְ מֵהָה הִיא" הַתְּבִישָׁה לְקַחְתָּה אֶת הַשְׁקָלִים בְּמִשְׁרִין מִידָּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, לְפִיכְךָ עַמְּדָה עַל סְתוּחָה, שָׁהָוָה (עַפְרוֹן בְּבָבָמָ) בַּעֲרָךְ גָּדוֹל בְּהַרְבָּה מַכְסָף רַיִל. לְבִיאֹר הַעֲנִין, מִבְּיאָה הַסְּבָא מַקְלָם צַל אֶת הַסִּפְרָוּ הַיְדָעוֹן אֶזְעָדָה הַוִּיכָוֹן וְהַפְּנוּחוֹ אֶל סְתוּחָה פְּלוּנִי וּפְלוּנִי וְאַבְרָהָם אֶפְתָּה הָאָבִן אֶת הַרְמָזָה וְהַעֲבֵיר שָׁוְיהָ לְרַבִּי יוֹנָתָן אַיִּבְשִׁיזָעַם חַכְמִי אֹהֶה עַ, הַמִּסְבָּרוּ שָׁאָפְשָׁר לְלִמְדָה בְּעַלְיָה לְסְתוּחָה...

וישקול אברהם לעפרון את הכספי (כג, טז)

וישקול אברהם לעפרון את הכספי (כג, טז) ובמדרשו רבה: היה ד' (משלי כה, כב) 'נבהל להון איש רע עין ולא ידע כי נמצא בעולם האמת, ונשמרתו באה אל' וביקשה ממנו תיקון بعد הטובה חסר יבואנו', נבהל להון איש רע עין - זה עפרון שהכניס עין רע במומו של שעשה לי שהחיה את נפשי, ופנה הדברי חיים לר' יצחק: נו, וכי אני צריך צדיק, ולא ידע כי חסר יבואנו, שחשרתו תורה וא'ו, היה ד' (כט, טז) יושמע לגםלו לו טובות? הרי הוא הצדיק אותו מות לח'ים'. והוות שלא ידעת רך אברהם אל עפרון וישקול אברהם לעפרון, עפרון כתיב חסר וא'ו. (מדרש שם ולא שם אביו, והוא ג'כ לא ידע, התפלתי להש'ית שאחד מונדי רבה, פרשת נח ז) האיש יוזמן לפני כדי ששאלנו את שם זקינו. אחר זה פנה הדברי חיים יש להבין איך שיכוות יש זה - שימוש צר עיננו נחרס לו האות ו' משמו להאיש שעדם לפניו ואמר כלפיהם: איש וזה מודאג שלקוחו ממנו הרשyon דידי'ק? בסוף' ק' דברי שמחה' להרה'ק מציעשנוב ז"ע (בן הרה'ק למכוורת הסחוורה, ובאמת אין זה כלום כי העניין קרלה לך רק כדי' שיבוא אליו משנייאו ז"ע) מפרש, דהנה ידוע כי באמצעות כל קניינו והעולם הם כולם הבול וכעכשו שכבר שאלתי אותך שמות המשפחה (הוא היה מצאצאי הנפטר אין בם מעיל, ורק אם מהנים ממהמינו לצדיק שעבוד את הש'ית יש לו עי' ההוא) הרי הוא יכול כבר לחזור לבתו לח'ים ולשלום כי כבר החזרו לו התקשרות עם הצדיק ונשפע חיוט במומו, אבל זולת זה לעפרון בעלמא הרשות, ורק ההוה.

יחסים בין שום חיות, והנה ידוע מהמקובלים דעתו ר' והוא קו החווים.

ובזה מבאר כוונת המדרש, דכל זמן שהיא ווצחה עפרון ליתן לאאע"ה בחנוך השדה והיה לו שייכות עם הצדיק היה בו חיities, אמן אחר שרע עין זה נבהל להו – ולכך מאע"ה ארבע מאות שקל כסף, הכניס עין רע במנמו של צדיק הוא ממנה ונפסק ההתקרשות עמו, וזה חסר יבואנו שחסרתו תורה ר' כי כבר נחסר מאותו קו החיים ונשאר עפרא" - חבל על דבידין ולא משתכחין, הרה פעים נגליית על אברהם יצחק ויעקב באל שדי ולא הודיעתי להם כישמי ה' בשם שאמרותי לך ולא הרהו ובענין זה סייף כ"ק האגדה ר' מטההש צ"ל (בספר 'עבודת עובודה', בראשית יג, יז): קום התהלהך בארץ לארכא שיחוך"ק ח"א מוץ"ש יקיהל) וובדא ששמע מזקינו הרה"ק רב אלימלך ולרבה וגוי, בקש לקבר שרה ולא מצא עד שקנה בדים ולא הרה אחר מטההש ז"ע, שפעם אחת באיש אחד אל הרה"ק מצעאנז ז"ע והתאונן מודתי.

ונהנה ביביהם"ד של הדבריו חיים הוי יושבים בקביעות חסידים ואנשי מעשה אשר היה מברכים את כל היוצא מחוור הרבי שברכת הצדיק והתקאים עליו, כמו שריגלים לברך' אירז' ואלט האבן געפועלט אלעל גוטס' נכוון. אבל מתי היא תהיה שלו?! מתי שבניינו יבואו אל הארץ, כמ"ש בראשית טו, טז] ודור רביעי ישובו הנה כי לא שלם עון האמור עד הנה – והוא מבקשם מכל אחד לנדר סכום כסף לטובות יושבי ביהם"ד, וכשיצא פירוש, עד שלא יסלק הקב"ה את שבעת האומות מהארץ, הארץ עדין אמר להם שאינו יכול להתר, כי יש לו צער ועגמי' על שלא פעל כלום אצל האיש הזה ברכו גם אותו בכל טוב כדרכם, ובקשרו ממנו מעות, אך הוא בשעה שרבו רועי לוט עם רועי אברהם, נאמר {יג, ז} וכי ריב בין רעוי מקנה אברם ובין רעוי מקנה לוט והכנעני והפרוי או' ישב בארץ'; ואמרם חז"ל {בראשית רבבה, פרשה מא, אות ה} – וזה ריב בין רעוי מקנה יושב ביביהם"ד ובכה על צערו.

ברור הוא כבר אמרתינו לו (בראשית טו, יח): לזרעך נתתי, אימתי לכשיערכו דבר מובוקשׁו.

בשננס הר' יצחק כיבדו הד"ח מארוד והושיבו על כסא בככל פעם, ואז שבעה עממים מתוכה, (בראשית יג, ז): והכגעני והפרזי אzo יש בארץ, עד בקש ר' יצחק את הדברי חיים עברו האיש הנ"ל, ד্‏רוצה ליכנס עוד פעם עכשו מתבקש להם זכות הארץ.

זאת אומרת, שם המכני והפריז עדיין יושב בארץ – אז הארץ עדיין ווענה לו הדברי חיים, וכאשר נכנס האיש, פנה הדברי חיים אלא הר' יצחק ואמר לו: אספר לכם מעשה, וגם האיש הזה יכול לטעום את לא שייכת לאברהם!

שואל הזרע ברך, אם ככה, אז איך מהין ניסיון זה – הניסיון הוא כאשר המעשה:

כשהייתי צער לימיים, נסעהתי פעם אל החווהה והק' מלובלון עם חברה של המוקם נתן לו ובכל זאת הוא צריך לשלם עליו כסף. אבל המוקם טרם יונר מעשרה חברים ואני היתי הצער שבעולם, ביום הראשון בשבוע נתן לו?!

השאלה הזאת מובאת גם בשפטין חכמים בפרשה, שמצוות הבדל בין הגענו להאכטניה הקבועה שם נותנים לנו אוכל והחלתו ביןינו לבין קבורת שורה לבן מה שקרה עם רועי אברהם; ואומר השפטין חכמים, בשעה שאנו מסודרים כבר בכל פעם באכטניה קבועה על כן לא נבקש מבעל המalone להחין עבורנו לאכול אלא אם יתן לנו בעלי בקשה נאכל ואם לאו לא שנכנסו רועי לוט לרעות בשדות זרים עדין לא היו לאברהם ילדים. ונאמור נאכל, קר המשכו בדריכינו, והנה בכל אכטניה שעמדנו קבלו אוונטו בסבר בתורה: (ז, ז) לוזען את הארץ זאת – ממשמע, שעדיין הארץ לא פנוי יפות, אבל לא נתנו לנו לאכול, ואני ביום השמי כבר הרגשתי רעבון נסירה לו בירושה באוטו הזמן. אבל כאשר הוא בא לרכוש את מערת גדול בהיווי מצומ זה יום וחץ ולא דעתני מה יהיה בכל הדרך עד שנגען המכפלה, היה לו כבר את יצחק, ואם ככה ממשעו שהוא כבר התחילה לרשות ללבולין, אבל התחזקתי והמשכתי לנשוע עם החבורה, אך ביום שני עברב את הארץ!

כבר אפסו כוחותיו והארכתו לילכת לאט עד שנשארת מזחורי כל החבורה והוזכרו להמתין עלי תמיד וכך עבר עלי גם יום השלישי.

בימים השלישי בערב בקשתינו מصحابי היוט שאני הצעיר והחולש מכולם, הארץ הזאת עדין שיכת לכענים, וממילא עדין לא ירשת אותה! אולי אפשר להתרIOR לבקש אוכל, אבל הם אמרו שטנאי זה הותנה ביניינו אם ככה, מה הניסיון שהוא כאן לאברהם אבינו? ועוד יש לשאול על דבריו וואי אפשר לשנותו, ביום רביעי בבורך ראייתי אדם אחד הולך לקוראינו, אברהם לבני חתCDFIRESHII – "אם תרצה הריני גור, ואם לאו אהיה תושב וכשראה אותנו מרוחק, רץ בזריזיות לתוך ביתו ולחק משם אין שرف ומזונות ואתלנה מן הדין" – איזה דין בדיק, הארץ עדין לא שלר?!

עם סורוועטיל ורץ בחזרה וניגש אליו ואמר שהוא רואה עלי שהנני אגונו: אמר הצעיר ברך רעינו גאון:

נוספת את ארץ ישראל – {טו, ז} אני ה' אשר הוציאתך מארך כשדים לתת לך את הארץ הזאת לרשותה. פתאום שואל אברהם אבינו את הקב"ה

שאלת – שם, ח "במה אדע כי אירשנה?"

נשאלת השאלה – מה פתאום הוא התעורר דוקא עכשו, והרי פעמים אמר לו הקב"ה בפרשנות לך לרשותך בין הבתרים לא אמר לו הקב"ה

אמר לו הקב"ה בפרשנות לך לרשותך – עד ברית בין הבתרים אמר לו הקב"ה

שהוא נונן לו את הארץ לדשתה; עד ברית בין הבתרים אמר לו הקב"ה

"לודעך את הארץ הזאת". אבל בברית בין הבתרים נאמר "את הארץ

הזאת לרשותה" – פירוש הדבר, מייד! וכאן שאל אותו מיד "במה אדע כי

אירשנה? – כבר פעמים אמרת לי שתני לך את הארץ הזאת, אבל אמרת

לי זהה לא היה מייד שהריה הכנעני והפריזי עוד בארץ – אז מה פתאום

בזה ואדי יסכנו כי גם להם מרווחה שיהיה לחנן אבל צדיק, וכן אמר לך

"לבני", שכל העניין וזה היחס של יצחק. (בית הלוי)

אמר לו הקב"ה: "אתה צודק. לא מדובר כאן בארץ ישראל שאוთה תריש

לאחר ישיטלקו ממנה שבעה עממים. דבר א' אני מבטיח לך – {טו, טו}

וاثה תבוא אל אבתיך בשלום תקבר בשיבת טובה – מקום קבורה בארץ

ישראל מوطבך לך כעת!"

דברים האלה כאמור גם אצל יעקב אבינו; נאמר לעקב {כח, יג} הארץ

אשר אתה שכב עליה לך רתונה ולזרען;

אמר המדרש ילקוט שמעוני, ויצא, רמז ק"ב – רבי הונא בשם רבינו

אלעזר: ובבלד שתකבר עליה.

פירוש הדבר, כשהשבתיו לו הקב"ה את ארץ ישראל, הוא הבטיח לו מקום

קבורה; אמר אברהם אבינו: "או ותוشب אנסי עמלם – אם תרצו הריני גור,

ואם לאו אהיה תושב ואטלנה מן הדין" – ולמה בכוח? כי מקום הקבורה

ניתן לנו הדין!

שאלנו, איזה מין ניסיון היה לו בקבורת שרה?

על פי הדברים שאמרנו, מובן שהה ניסיון – שהובטה לו מקום

קבורה, ולמרות זאת הוא היה צריך לשלם עליו ממון רב.

(ברור שאמר)

אל עבדו ז肯 ביתו המושל בכל אשר לו (כד, ב)

מנего של עולם, כשאדם עומד להלוות ממון לחברו הריווח חוקר ודורש

אחריו ישרו של הלווה ורק אחריו שאין לו עלייל ספק או מלווה את

ממנו, לעומת זאת יאמון לאט מהדוד, ועשה חשבון שחייב על מקומות

תפליין או כל השימוש של קדושה איינו מפקיד לדראש ולהחקר במילוי,

והוא נוטה לתת אימון בכל אחד. ולא כך נהג אברהם אבינו, אלא להיפך.

בענין ממון נתן יאמון מלא בעבדו אליו עוזר "המושל בכל אשר לו", ואילו

כשהגינו הדברים לענין יהדות לקחת אישת מתאימה ליצחק אז לא טהור

על אימונו והבטחו של אליעזר אלא דרש ממוני שבואה חמורה "שים נא

ידך תחת יוכי והשבע לי".

מסופר על רבי ישראל מסלנט צ"ל, שפעם הגיע לאיזה עיריה נידחת

והתאכן באכסניה לא מוכרת לו, כשהഗיע רבי ישראל אל האכסניה פנה

אליו בעל המקומ ואמור לו כבודו נראה יהודי נכבד, וודאי יודע גם לשוחות,

והנה יש לי כאן בהמה והשוחות לא נמצאה, אולי ייאל מר בטובו לשוחות לי

את ההמה. אמר לו רבי ישראל שאינו יודע לשוחות. לאח"מ' פ"ה הגיר"ס

אל אותו אכסניה ובקש ממנו הלוואה כספית גודלה. התנצל אותו אכסניה

ואמר שאינו מכיר את הגיר"ס אם בן אדם אכן הוא או לא, "אם כן" אמר

לו הגיר"ס, "איך רצית לסתור על שחיתותי, וכי מכירני אתה?..."

(אמרו חן, ועוד)

וישם לפניו לאכול ויאמר לא אוכל עד אם דברתי דברי ויאמר פריך

עבד אברהם אנסי וגוי (כד, ג)

והנה דבר תימה הוא כי עד עכשו לא ידע שהוא עבד אברהם, עד

שהוצרך לומר להם על שלוחנו שהוא עבד אברהם?

ובצחوت הפשטה יש לפרש, על פי מה דאיתא "פה שיחתנו של עבדי

אבוט יותר מגופן של תורה וכו'". והנה כשהוחש לפניו לא יכול, אמר אליעזר

לא אוכל כי אם דברתי דברי וצרבי על מה שבאת. והשיבו לבן מה לך לדבר

דברי תורה וכו' כמאמר חכמיינו ז"ל. ועל זה השיבו אליעזר ספר עבד

아버ם אנסי, ויפה שיחתנו של עבדי אבות יותר מגופן של תורה...

(חנוכת התורה)

ישב עבנין אדוני וגוי ולקחת אישת לבני (כד, ל)

הנה אברהם אמר לו ולקחת אישת לבני ליצחק, והעבד אמר להם רק לבני

ולא סיים ליצחק' כאשר נאמר לו. רק הענין דהגדיש לו אברהם לבני

הוא יודע את זה בבירור, שבעשה שאלייעזר מגיע בבית לבן, אומר לו לבן

ליצחק' הכוונה, שיבחר אישת שתחיה הגונה לבני' דהינו שתחיה כלתו של

아버ם, והוא ישי לו להקפיד שתחיה הגונה להיות אישת ליצחק לפי

מעובודה וזה.

והנה נסביר דרך משל, מנהג קצר מהగברים שמי שיש לו בת ומשדר

שלו... ברגע שיש אורחים, אז הוא יכול לעשות כמה לירות עליהם... אז

אותה עם בן של רב ווגאון מפזר לחנן עברו יחוoso עשות אלפיים ר'ב, ובא

זהו וורק את האלים שלו החוצה מהבית... קח צא לחופשה, תחזור עוד מששת ימי בראשית, ונשمت יצחק דרכו נכנסת בתוך האיל הזה... וכשחוט אותו אבא"ה יצא נשמת הדכוֹרָה וחזרה ליצחק. ולכן אמר שבועיים... הראשון ששולא את זה, הוא הר"ן בדורותין, בדורש אבא"ה 'כאי לו אני שוחט את בני', לא היה 'כאי לו' אלא את יצחק ממש, החמייש... אחורי עומד על זה גם הכליל יקר, וזה גם מופיע בספר שם כי בו הייתה נשמת דכוֹרָה. ובאותה שעה נולדה רבקה אצל בתואל. נמצא משמאלי, של האדמו"ר מוסcowיטשוב, כולם עומדים על אותה שאלה, על הפלא ופלא, כי הלידה הראשונה הייתה באמת בפסח, אך הלידה השניה הייתה בשעת העקודה, שכן אמרו 'אברם הוליד את יצחק' בגימ"י בתשרי, אותו רעיון.

aberham abivno sholch at aliluzor libitem shel batzol v'lben, matruk idyea cashomrim 'alla tolldot yizchak', nashalat hashala' akir ish lo bennim, harri hia shem u'vodi' avoda zora... **שואל הרן** – hoa la' mo'con lekhat mabnot lo nishmaa mestra'an denok', ha'tshuba hia she'abroham holi'd at yizchak, hi'ineh ha'neuni, ci ha'midot shel ham moschotot... az hoa mo'con lekhat mabnot ubavoda batsheri b'mumat ha'ukda, 'holi'd at yizchak, shuv'uz' ngerm shi'el yizchak ve'zeh ba'atz v'v'zeh ba'atz ha'chavot amazot v'v'sheret ba'atz.

זה לא טוב וגם זה לא טוב ... אז לפחות יש לו בית אחד , שהוא יודע שהבית הזה , הוא בית טוב – ביתו של אליעזר.

שנעה רשותה של קבוצה זרה, ואותו גורם להרבות יהודים נטושים. מושחתות ???
לרבו ולחברתו יהודים נטושים, מושחתות ???
עדיף לחתת בת, מבית של עבודה זרה, ולא לחתת בת, שהמידות שלה עירוב תבשילין, א'כ כשהגיא יום טוב סוכות הרי ביטול החג את שבעת ימי האבלות, וכן שמיini עצרת ביטול את השלושים, נמצא שהויה רק יום אחד נגעני, וכנענים הם ארורים".

כיוון שהborrowת שרה הייתה בעבר סוכות, לא היה זמן לבוכות עליה כי אם מידות, עוברות בתורשה לילדיים. השקפות, לא עוברות בתורשה.

אם אדם יש לו מידת מושחתת, או להבדיל, מידת טוביה, מידת הטעבה או הרעה, עוברת בירושה לדורות הבאים. אדם שיש לו השkopot, את זה אפשר לשנות. יכול להיותABA עובד עבור זורה, ובן שופפיין את דבר ה' הראי – אברהם אבינו.

עפ"ז זה, אנחנו יכולים להבין, מה אומר אברהם אבינו – ה' אלקינו הקדים לפסוד לשורה ולביבותה, כי הרגל ביטול כל דין הבהיר. השם... כאן הוא לא אומר ואלקי הארץ... שואל רשי – למה הוא לא ובזה יש טעם נוסף על אותו דבר לבבכתה, כיון שנכנס יום טוב סוכות, אומר ואלקי הארץ? אמר אברהם אבינו – כשאני יצאתי מהבית של אבא לא יהיה זמן רב לבבות, וכך בכה מעט על צדקה זאת.

שלוי, אף אחד לא ידע מהקבר"ה, אני הוא זה, שהפציא את שמו.. אתה שואל אותי, למה אני שולח אותך של בתואל ולבן ? תיכף בימיית שרה אלא לאחר 'ספרוד לשורה ולבוכותה', מכיוון שהוא המשאעה העקדאה ביום הכהירום, בו ביום 'ברחה' ר'יראה', וא"כ נשארוד' ימים התשובה היא פשוטה – כי דעות אפשר לשונות. מידות לא ניתנות לשינוי. ברגע שהמידות הם מושחתות, זה עובר הלאה.

בקורת אבעה הוא חברון בארץ כנען ובא אבדם לסתור לשרה ולבלפתה. ויהי ח'י שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים ח'י שרה: ופקת שרה קטנה, כי בכה עליה זמן מועט. משומך רך ראה רשי' לכתוב דוקוא כאן טעם הסミニות, שע"ז בין סיבת ה' קטנה לנו'ל.

העקב בפכו נעלם והזקן נזכר לא בפעם שנייה על השם **שנה**, הטעמים של בעל הטורים דחוקים מאד, כי מה שהיתה זקנה אינה סיבה שלא לבכות הרבה, שהרי בזמנים על שהצדקה נסתלקה ומה חילוק זה שהיתה זקנה, וכ"ש הטעם השני. עוד הקשה המעשה רוקח דגם' אמרו נודע לו ע"י הבקר שמדובר קבורות במערת המכפלת, וא"כ צ"ל שגם לשם

וירד ונש להרנו רבדרכו בי"ז שזכה בהמשיר הפקה' לירחון לשורה ולרבחה בקיימות צוות סורה, ללא ידו צולמידי מה להשייר, וונגה הגרא"א ואמר נודע שהגר"א מילא שאל את תלמידיו היכן מ戎ץ בתורה שאבא"ה הטבע שלאחר שנרגעים מהבכי מתחלים להטפיך, ומדוע כתוב הפור לשופד לשורה ולרכותה?

וונואלה הומינז'ר רוחב נון ("מיינ'ר בהרמן") מחהנו והוא שר ברשות התרבות והספורט. מארח את עקידת יצחק היה ביום הכיפורים ובו קיבל יצחק נשמה דדכראו עקידת יצחק היה ביום הכיפורים ובו קיבל יצחק נשמה דדכראו קתנה זמן מועט כיון שהגיע ערבית יום חמ"ג הסוכות, ותיכף לזה נסמרק יה' ברך את אברהם בכ"ל כי לאחר הקבורה נכנס תיכף לקאים מצות סוכה.

ובאותם זcken בא ימים וה' ברך את אברהם בכל, (כח, א) כתוב רבי יוסף נהמיה מקראקא [חילך מדבריו כתוב החת"ס בסוף פ"ק דב']^ל להבין מה שנזכר פסוק 'וְאַבְרָהָם זָקֵן' למשית שרה, שהרי בפשתות היה ביום היפירום, כמו שאנו אומרים בפיוט 'ובכן לך תעללה קדושה וכו' ושם נאמר שהיה העקדה ביום כ' העקדה הייתה לפני הצהרים ושחיתת

האל היה אה"צ בשבוע ונילע. וכ"כ בילקוט רואני' אברהם הוליך את באotta שעה לא היה כ"כ המצב שלו בכ"ט, כי שרה אמרנו היה עקרת י'צ'ק' ב'גמ' בתשרי. והקשה הרמ"ע הרי נודע ש'צ'ק נולד בפסח, כמ"ש הבית, והוא טפל אליה בנביות, והנה מטה אשתו שרה, ומסתובב בבית רשי' י'מצות אפה' שהיה בפסח, ואמר המלך כתעת חיה. ואפ' מה שהחלקו בחור מבוגר בן ארבעים, וכאן בא' ל' מאוזאים לו שידוך, כי אע"ה פסל גב'ו' בהשראתו של אה' בר' או' וחיה' וילך' איזה' איזה' קדשה' איזה' קדשה' בר' בר' בר' אמר ארבעה בר' בר'

בגמי בתשורי נלכו אבות או ביסן מלוד אבות, אך לכור ע"ץ חק מלוד בפסח, אז נלכו ננסן גאן פטען זה, בין און אונזון בכלל. וא"כ מה רואו לפרש אברהם הוליד את יצחק' בגימ' בתשרי? [אכן יש בשלמא בהמשך הפרשה לאחר שהכינישה יצחק לרבקה לאלה אלמו, שם במדרש 'תחת העץ' שהושיבים בסוכה, וכ"כ רבי אלעזר הקלייר בפיוט יומן מותאים 'וה' ברר את אברהם בכל', אך כאן לאחר קברות אשתו, שנכבה ב' דסוכות שבו נולד יצחק', אך רוב מדרשין 'חול' וכן בגמי אמרו שנולד הנר ונסתלק הענן וחסירה הברכה בעיסיה, ואין איש מטה אלא לבעה,

בפטשך] כ"ש אשת נוערים צדקת מופלגת כזאת, ומ"י בישל עכשו שביל הכנסת
האורהחים, שרה איננה וудין רבקה איננה, מי יתן מוקח לאורהחים, איך
בסיוף פ' וירא 'זה' פקד את שרה וזה היה בחודש ניסן, אלא שאז נולד עם
ברואר גורו ורבה חנוכה דאוון הרכזין והארה שרבבו ביה דרכיה בלוניבש
ונרנברג וטנברג וטולן ובלז'נובסן הולנד דנמרק ופינלנד ושוודיה ופינלנד

ונמה מטראז נזק, ולא יכול להலוי. הילדה השניה הייתה במעשה וביא זב ייטש נומה זו אן זכי נמי צה, הנה שכובב זה ופטקן, כל נשכח העקדה שאזו נולד לו נשמה דנדכרא כמ"ש בה'ק. והרמ"ע מפאונו מאיר שआע"ה הוא זקנו של רבי חנינא בן דוסא ושל נהום איש גמזו, כל אלו לפרש ז' מהלכים בנשمة יצחק עי"ש, וכי דאליו של יצחק היה כולם הצדיקים שיזדעים שכלה דעביד רחמנא לטב עביד, אף' כשרואים דבר שאינו ראוי לפישעה, הם יודעים שזה היכי טוב. בחול המועד סוכות

למהorchות קבורת שרה, באו חברים לשאול 'מה נשמע רב' אברהם', הוא עונה בשמה 'ב' הכל בסדר, לא חסר לי כלום'. דוקא עתה שהיא מתה, של מערת המכפלה – הרי עפרון הוא הבעלים, אז למה פנה אברהם אל והבחן מבורג יושב בבית, עתה נאמר בו 'זה' ברך את אברהם בכל'.

החות' ס' כתב תשובה למהור'ם אש כשותפה אשתו, לגבי ההלכה שמי שמותה אשתו הוא צריך להמתין ג' רוגלים עד שיוכל לישא אשה אחרת, אך כיון שיש לך בית של רב, יאני יודע מהו בית של רב' ואיפשר להנהיי בבית של רבנות בלבנייה, לכן אני מתייר לך לישא אשה אע'פ' שלא עברו ג' גלים. [ובתשובה זאת לא כינה אותו החות' ס' בשם 'תלמידי'. והשיב לו שהחת' ס' הוא זקן שכח תלמיד'ו שכח לכטוב עליו 'תלמידי']. וכמו שהתיירו בגמ' למי שיש לו בנים קטנים לישא אשה אחרת, כך מי כתוב החיד'א – ואפשר דברם אמרו ע"ה ידע, דעפרון איש צב שהוא מנהיג או רב, צריך תינכ' לישא אשה אחרת. וכן דבריו היו עם קר אע'ה הרוי בזודאי היה לו בית של בנות, ביתו היה מלא באנשים אדוני הארץ בני חת, כי דבר שהציבור אמרים אינו צריך קניין, כמו שכתב הרא' ש' זיל בתשובה כל ר' {סימן ט'} והביאו מורה'ם בחושן משפט סי' קס'ג בסוף {ס"ו}, כי כל דברי הקהילאים צריכים קניין. וגם כתבו הגהות כזו, כשהיש שם אברהם זקן ובחרו מבורג יצחק, אין אשה שתסדר את הדברים, ביןתיים רבקה לא נמצא, והרוי הבית חסר מאד, אך התורה מימיניות {פ"ז מהל' סנהדרין}, והביאו מורה'ם בחושן משפט סי' כ"ב דין ה' מעידה יאברהם זקן בא בימים, והוא ברך את אברהם בכל', לא היה חסר לו לאע'ה מבחב כזו שום דבר בחיים. שאלו אותו מה המשכ' היה עונה, ויתה ל אברהם ע"ה להיות כל דבריו עם בני חת ראי עיר, והיינו ב"ה לא חסר לי כלום. כי אם היה חסר לו דבר אחד קל, לא היה נאמר עליו דאהניה ליה, שכך לעפרון שלא ייח' יותר. וכן כתיב בסוף ויקם השודה ברך את אברהם בכל'. כמו'ש בזרוע קודש שכשבריכים 'עשה לי כל מאת בני חת', כי הם היו סיבה למתרן הקניין. קר באהרבנאל שואל את אותה שאלה – בשביב מה היה צריך להביא

היה חי אע'ה, הוא ידע دقלה מה דעתך וחמנא לטב עיביך, הוא נשאר עם כתוב האברנאל – ומאר זה באזני בני חת לכל בא' שער עירו לרמזו ובזה רבי יוסף נחמה דברי חז'ל 'מרגלית טוביה היהת תלויה בצדורה ומברשת ואופה' אמרו זל' כבודו היהת תלויה בצדורה ולא יהל את דברו... וכאשר אה'ה וכל הרואה אותה היה מתרפא, וזה המרגלית טוביה שמרפתה, כי ראה אברהם שעפרון נדר לתת לו השדה והמערה, השיבו באזני עם הארץ, ישם הרבה אנשים שבורים, כל אחד והחילה שלו, וכשנכנסים ליהודי שיש לו עצמוני צרות, והוא חי ושמח, ע"ז נתרפאים כולם. גם אם היה וגוי – ר' אל' אם אתה עושה עמי החסד זהה ולא בגין חת – 'לא שמעני' – כי נכנס יהודי שלא הולך לו לשזר את בניו, הרוי גם אע'ה לא הולך לו והוא שמח, אם היה נכנס יהודי שמתה אשת נעריו, הרוי גם לאע'ה היה קר והוא שמח וטוב לב. בacr היה מרפא כל החולים.

כמסופ' ב'abortot ha'imim', כשנטלק רבי מרדכי זאב בצעירותו בח' איי קיבל עליון תנומאים. הישועות עקיב, לא היה הישועות עקיב יכול להנתן, כשמעו את עברות הרה'ק' רבי הערש מרימנו ז"ע שAKER יותר מעשרה בנים וקיים בקבורת שרה, וכן נזכר הכתוב סמור לו 'ואחרי כן קבר אברהם את שרה' זוהי המרגלית טוביה בצדורה של אע'ה, המרגלית נקראת 'כל מה שעבד רחמנא לטב עיביך', כשהאחד שיש לו כל טוב אומר כדברים אלה, אין מרפא לבבות נשברים, אך בשעבור על הצדיק יסורים כאלה והוא אמר קר, אדי מתרפאים כל החולמים. וככתוב באיבר ד' שכשיה איבר לאותם הרבה עולם קר, שקיעה וזרחה, רשות לקבר את אשתי אן?! – ולא אמר 'מאט עפרון', כי נשבר מיסוריין, והיה מוחק אנשים שבורים אחרים.

ופי' הח' המשר דברי חז'ל שכשות מאע'ה תה את המרגלית בגלgal מהנה, הינו כמו שגלגל חמה שוקעת ושוב זורחת, קר ידע האדם כשעבור אשوت קבר – שהחולקה תישאר לתמיד בתור מקומ קבורה, ולא משחו עליו שקיעה, יבא יום הזוריחה. יומא ממילא קאטי'. וכמ"ש במדרש שכשורה אודה'ר את השקיעה הראשונה נתעצבו אדם וחוות וחשכו קבורה, ולבן מה עשה אברהם אבינו? כינס את כל בני חת, כי אם הוא היה שחשך עליהם עולם, והוא בוכים כל אותן הליל היכויות נוראות, כיוון סוגר את הענין רק עם עפרון, הי' מז' מנהלי' – 'מי נתן לך שעלה השחר נחה דעתם, שראו שדרכו של עולם קר, שקיעה וזרחה, רשות לקבר את אשתי אן?! – וזה שטח חקלאי! תוציא אותה וקח אותה שקיעה וזרחה.

וכ' רשי' ב'פ' אתם נצבים, מה היום זהה מאפייל ומאייר, קר הקלות, גם כשעבור זמן קשה, הסדר הוא שהמשש חזרות ומאריה. בח' אע'ה לא הוצרכו להסתכל על גלגל חמה, רק היו מסתכלים על אע'ה, גם כשגבנו ממנה את שרה, וגם כשאי לו מקום לקובר אותה, וכי' וכוי תמייד הוא בשמחה וטוב לבב. וה' ברך את אברהם בכל, לא חסר לו כלום בח'ים.

כשהיה החוץ חיים שומע שהיהודים עונה על שאלת מה שלומר', יכול להיות יותר טוב', היה מקפיד ואמר 'כפי הנראה שלא יכול להיות יותר טוב', כי אם הקב'ה שתכלית הבריאה עשה רק למען הטבה, הרוי משמע שהזה הכני טוב, ומה, אין אנו יודעים, אך אע'ה מלמד שגם כשותפה אשתו ואין שידוך לבנו, ה' ברך את אברהם בכל. וכן אמר יעקב חנני אלקים וכי יש לי כל. וכן ביקש לעקור את הכל, שאינו מבין איך היהודי נשאר חי ושם גם במצב קשה.

הרמב'ן פ' 'בירך את אברהם בכל', בכל רומו על עניין גדול, שיש להקב'ה מדחה שנקראתת כל, שהוא יסוד הכל, אני ה' עושה כל, ייתרונו ארץ בכל הוא' והוא המדה השמיינית מ"ג מדות וכו'. סודות גבויים נאמרו 'ב'כל'. ופשטות הדברים כשהאדם דבוק ב'כל' כפשוטו לקבל באהבה הנגגת ה', אזי יש לו סוד של בכל הנאמר ברמב'ן.

(הגראמי' ריזמן)

ויקם אברהם וגוי וידבר אל בני חת לאמר (כג, ד) בזמנ ש אברהם אבינו מגע לרוכש את מערת המכפלה, הוא מביא אליו את כל השכונה לאותו מעמד; אומרת התורה: {כג, ג} ויקם אברהם מעלי פni מטו וידבר אל בני חת לאמר: {ד} גור ותושב אנכי עמוק תננו לי

כ' מאוצרות המגידים נ

ויאמר עבד אברהם אני (כד, לד) התורה מספרת שחם רצה למןעו מאביו את האפשרות להוליד בן רבייע', בין ש בין שלושת האחים שם חם ויפת, נitem לחلك את העולם באופן של אחד מהחכמים קיבל שליש, ואילו אם יולד בן נסף, יפחית חלקו לרבע. לכן עשה חם את מה שעשה, ואז היה בטוח שלא יהיה לו מותחה נסף על חלקו בירושה.

ויצא שمدתו של לנען הייתה צרות עין. הוא רצה את הכל לעצמו, לא שאחרים יחלקו עמו.

מה היה ענשו? "עבד עבדים יחי לאחיו" (ט, כה). לעבד אין מאמונה משל עצמו, כאמור הגمرا' (פסחים פח, ב): "מה שקנה עבד קנה רבו". כל מעשיו שייכים לאדון, שאף אינו מוחיב לתת לו מזון תמורה לעבודתו, שהרי אמרו חז'ל "גיטין יב, א"ו" יכול הרבה לומר לעבד עשה עמי'ו ואיני זקר" – יכול האדון להציג את עבדו, ולומר לו שילך לחזור על הפתיחים בשעות הפנאי בכדי להשיג מזון.

לפי זה – כך מובא בספר "עולם חסד יבנה" – העונש שבו נתקלו חם שכם עושים חסד ואמת את אדוני הגידה לי, ואמם לא הגידו לי ואפנה על וכען בעבדות עד סוף כל הדורות, בא לתוך את מدت צורת העין. אף ימין או על שמאל" (כד, מט). הוא מודיע לך שיצא מכל ארוא ויש שנים שבהם עמים שלמים סובלים מעבודת, הכל כדי לתוך מידת אהבת אליעזר עבר אברם היה אף הוא מזוע נגען, אך לכארה הוא היה כאן וعصיו, אך עם זה, הוא ממשיך ומפנה את עצמו "עבד אברהם", במקום אחר לגמרי. ראש ישיבה של מהה ושמוןים אלף תלמידים. הדולה המשקה מתורת רבו – אברהם אבינו. בונספ' הוא גם משמש כמשגיח כשרות בבית אברהם, ודבר לא זו בו בלבד, כפי שנאמר לעיל (טו, ב): "ובן לפני המקומ מתרותן של בניים", כיוון שמאלייעזר לומדים כיצד על האדם לעשות מעשים בתמיות ובפשיות, בלי לחפש את התועלת האישית על הפסוק (כד, ב) "המושל בכל אשר לו" דריש חז"ל (בראשית רבה, נט):

"שהיה זיו איקוני שלו דומה לו, שהיה שליט ביצורו כמותו". חז"ל לא אמרים שאלייעזר הגיעו לידי נסגה ביטת אברהם, והם מתרות בבית אברהם, וכך אמר לסמך על דבריו של אליעזר כאילו אמרם אברהם בעצמו. דברי אליעזר ישבו גם כהן בבית אברהם שידוך לבנו יצחק, אומר אליעזר: יש לי בת כאן כי אם פרידלנדר צ"ל מביא בספרו "שפתי חימ" שדרוגה זו תיתכן רק באהם שזיכר את גופו עד שהגע לעדרות הנשמה. מילא לא הוציא עוד צורך ומה עונה לו אברהם? "אתה מבני נגען ועל כן אתה ארו, ואילו אני מבני שם, ועל כן אני ברוך, ואני אדור מידבק בברוך".

אשר ניגשים לשידוכים, המושל הראשון הוא לא חגוע באדם כלשהו. לפיכך, כאשר אדם לא חפץ בהצעת שידוך, נהוג להתחמק ולתרוץ תירוצים מתירוצים שונים: "אני עוסק כרגע בהצעה אחרת", "אני עדין לא שומע שידוכים", "אני מוחש עדת אחרת", ועוד כהנה וכחנה. אף אדם לא יענה בצורה ישירה: "אני מעוניין להשתדר עמר! ..."

והנה, דווקא אברהם אבינו, בעל החסד האגדול ביוורם בעולם, אומר לעבדו הנאמן, שלפני שנולדו יצחק ישמעאל היה אמר לו לרשות אותו: "איתך אני לא מוכן להשתדר, משום שאתה ארו!"

אליעזר אמרו היה להקשות על כך: "ימחל לי אדוני, אך דבריך לא ברורים לי כלל. על הקשרות שלי אתה סומר, על השיעוריים ועל שיחות המוסר שאתה מוסר לכל הגרים אתה סומר, ובכלל כל ענייני הבית מופקים בידי, שאינו מושם בعينים עצומות. האם לי אתה קורא 'ארו'? הא לבנו של של מנייג הברה. גם אדם שניזחן בעצבים של ברזל ובחسن פנימי עמוק, מזורות זאת עזבתי את בית המלכות ובאותה לשוטר ולהיות לך לעבד. נזק למניין מוגבר של אמונה בבורא עולם, שארבעים יום לפני יצירתו הוויל גוז על בת פלוני פלוני".

משיב אברהם לאלייעזר: "כיוון שאתה לומד מוסר, אתה בודאי יודע שהוא מתרת צורת העין מאפיינת את משפחתך. על כן נגזר כהה ורבות, מתוך חוויה אמיתית בהשגחה המלווה את האדם, ייצאו ממנה עליים לתוך מידה זו ולתת את כל אשר لكم לזרחותם. אם אקח את ביתך כלה ליצחק, יוצא שכל עבדותך לא הייתה כדי לתוך את הפאם במידות, אלא בעבר טובת הנאה, שבסוף תהיה מוחתן של. אם כן כל ברייתו. לפניו סיפור מופלא ב一幕 על ההשגחה הפרטית המלווה את האדם עבורך לא השיגה את מטרתה. لكن למרות שבך צנעה וחסודה, לא שיביא שידוך הגון ליצחק".

כאן אמרו אליעזר להיפגע. האם לאברהם אין אמון בו, עד שהוא משביעו על כך: הלא אדם לא נשבע אפילו על אמתה! ואולם אליעזר שולם עם כך ואומר: התיקון שלי הוא לעשות את מה ובקש לדעת מה הסוכום המוקצת לנישואי הבת. הרוב נקט בסוכום מסוימים, שהאדון מבקש ממיין, גם אם אני מבין את הסיבה לך, והעובדת שלא שידוך עם השוקמה בזמןו בכדי להשיא את ידיה בבא העת. הניסיון לא הסתיים. בפגש עם משפחת רבקה הוא אף מתחדר במלאו הילדים. עוצמתנו.

דקות ספורות לאחר שיצא האיש מבית הרוב, התקשר חתנו של הגרש"ז כאשר אליעזר מגיע לחירות, ורואה sclben רוצה להרוג אותו, הוא אומר שם ומודיע לחמיו המרא אדטרה ד"משכנות יעקב", שיהודוי המתגורר ופורח בשמיים. באותו רגע הייתה התיגנה מהשכבה בדעתנו: את הבית שליל, בתו של איש הישיבה לא רצית, ואmortת שאני אדור. האם והשאלה הראשונה ששאל עם ניסיטה אל בית השידוך היה נראה כהוב היה, האם הרוב זכר שידוך עם אחות של בן הרוץ וזה בחירה מוצחת יותר? הרי חז"ל כבר אמרו (בבא בתרא קי) 'הנושאasha ציריך שיבדק באחיה, ואחיה לא נראה אחד מל' צדיקים?...'

לבן אמר לאלייעזר "ואנוכי פינתי הבית ומוקם לגמלים". פינתי הבית את שמו בדיקון, ולתדמתה הרוב הוציא את ארנקו והניח על השולחן סר מעבודה זרה. האם שידוך עם משפחה שביתה מלא בגילוי עבודה זרה, עתק של כסף כדי לצרפו לקרן שהוקמה לטיע ליתומים.

הרב עדין לא הספיק להביע את פלייתו על הסוכום הගובה, ועל העיתוי הנוכחי, ובתווך קר, פתח האורח ומספר את שאירוע עימיו ביום לפניו שעש שנים:

דברי אדונו בתמיות, ולא להקשות קושיות על כן. לאחר שאלייעזר פורח בשמיים, אומר לו (בן (בראשית כד, לא) "בוא ברוך ה". דריש על כך חז"ל (מדרש אגדה בראשית, כד) ולפי שהוא פתח בברוך, לבר זכה ויוצא מכל ארוא, ונכנס לכל ברכו".

לכארה, כאשר אליעזר שומע שהוא נכנס לכל ברכו – היה עליו לעזוב מיד את בית לבן ולהזכיר אל אברהם אבינו. הנה, עמדתי בניסיון בהצלחה, בתיו של הג'ח' היה תור גודל, וכשביקשתי להיכנס לפני כולם, בשל מועד הטיסה, אמרה לי הרבנית שהאגון צריך לצאת בעוד זמן קצר וכי את השתף בהלויה, וכיון שכך, אני צריך לבקש רשות מכל המתהנים וזה את שיחותנו. אך אליעזר מבין שהניסיונות לא הסתיימו, וממשיך למלא את שליחותנו. כאשר שמיים לו סם המות בצלחתו, הוא פונה אל לבן ואומר: "וועתא אם

משניתנה לירשותו, נכנסתי אל הקודש פנימה, וקיבلت עזה הגונה מהגרא"ח שסייעה להצלחה מואוד באותו עסוק. מכיוון שבאותה פגישה שמעתי מהגרא"ח אודות האברך שנפטר והשאר אלמנה ויתומים רבים, קיבלת עלי עצמי לתורם סכום כסף גדול לקרן שתוקם למעןם.

ההחלטה שלי היהתה שבפעם הבהא שאגאי הארץ, עבור את הסכם לבאי הקרון. הפעם הבאה הוא היה ריק עבור כמה שנים וכיוון שלא ידעתי אפילו את שמו של האברך שנספטר, nisiyi לברר את פרטיו, ולא עלה בידיו. גם בביתו של הגרא"ח לא קיבלתי את התשובה המדויקת... משעבו שש שנים תמיימות, החלטתי שעכשיו כבר צריך להשكيיע את כל המאמצים על מנת לברר את זהותו של האברך. עברתי בתוכיהם של רבים מידידי, עד שבסופו של דבר הגעתו היום אל השם והכתובת, ולאחר מכן שחשש שהם לא ידבקו, לכן אני לוקח אותם."

שהרב מאשר שזוהו שמו של האברך, כתעת הריני פורע את נdryi..."

למותר לאין שעוד באותו יום נגמר השידוך למול טוב...

הבה ונראה הדאגה פרטית מה. סכום הכספי הגדול הוקצה ע"י אותו גבר כבר לפני שש שנים והונה בכך, אבל מסובב כל הסיבות סיבוב את העניינים כך שהכספי הגיע לידי האלמנה כדי לבדוק באלו רגע שבו עמדה להשיא את בתה, וכשלא הספיק הכספי בקרן היתומים, נשלח הגבר לשילוח טוב מן השמים כדי להוציא את השידוך אל הפעול...

והנה סיפור נוסף, מצמרר, שיוניק לנו פרק נוסף בענייני אמונה והשגה. האברך שסייע לנו את הדברים, אמר שבדרכו הטבע לא היה שיר כל...

וככל שהעניינים يتגללו כפי שהתגלו. רק ידו ידו של הקב"ה שהיה שבק"

באמצע, הביאה את הדבר לידי סיום מוצלח.

היה זה, מספר האברך, כאשר התפללתי בפעם הראשונה בחיי בשיטיבעלעך של "ברון משה" בירושלים, מה שלא עשתה מעדי, גם

בתקופת לימודי בישיבת חברון. והנה, בסוף התפילה, הבהיר כי סיבובם בקבוץ לומדים שישבה באחד החדרים. הרוגשטי דחף מיוחד להתרקרב אליהם ולראות מה הם לומדים, לਮורות שתוכנונה זו של סקרנות אינה נמנית בשום אופן על תוכנותי הטבעיות.

אני נשא אל שלוון הלומדים, ולפתע נתקמתי בהתרgesות עזה. על

הגמרה שהיתה מונחת לפני הלומד שישב בסמור לדלת הוטבעה חותמת ירושה (אידיש פורי) שבמקרה זה אשתי"... נטלתי מידיה את הדלים...

למעשה, חזי שנה אחר'yc הলתני יד ביד עם משפטו זה של י' איזיק, עד

כדי כך, שאמורתי עשרות פעמים בפה מלא "הנני מוכן ומזומן לעשות

חסד זצ"ל, שהיא תלמיד חכם גדול בדור שלפני השואה. התדמהה

היתה גודלה כיוון שלפי כל מה שהיא מוכבל עד כה במשפחה, הרי

שהש"ס עליו רשם סבא את הגותיו והושמד ועבר מן העולם בתקופת

השואה.

צער רב נגרם לבני המשפחה בזמןו, כתוצאה מאובן הש"ס כיוון

שההערות שושם הסבאה על הדפים היו מהכימוט במיוחד, והנה אין,

הנד, ניתקל לפתח בחותמת הסבאה על הגمرا. פלאי פלאים!

האברך כמובן נשאר על עצמו, ממתין לסיום השיעור. בתום השיעור

ניסה לברר אצל בעל הגمرا מהיכן בא ש"ס זה לידו. ספר הלה שלאחר

המלחמה, לפני שעלה לארץ, ניגש יהודי אחד והעניק לו את כל הכריכי

הש"ס הזה במתנה שיעלה אותו לארץ ישראל. "מאז, נמצא הש"ס אצל,

ואשmeno מאד להшибו לידי המשפחה." אמר הלומד "זכרון משה".

כמובן שהשמה וההתרgesות במשפחה היו עצומים. אבל גודל הנס

והפלא ועוצם ההשגה הפרטית התגללה מאוחר יותר, כאשר בבדיקה

שעשוו בני המשפחה בעברים דף אחר דף לראיות ולגלו עוז חותמות של

הסבה שאولي מתנוססים על דפי הגمرا – נוכחו לראות שאור ורק פעם

אחד ויחידה מופיעעה החותמת בדף אחד מכל הש"ס כלו!!! היה זה אותו

הדף בו עסקו באותו יום בשיעור בזכרון משה, והקב"ה סיבוב שכאותו יום

גיאע הננד, וירגיש "דחף" של סקרנות, וולה את הש"ס ותחזר האבידה אל

בעליה...

מהו יצאת הדבר!

אבל, בהקדמה לספריו הקבלה מבואר שהדבר הראשון שאדם נבחן בו

הוא באנשי ביתו. כל בעל מעמד בתורו המשפחה כוגן ראש המשפחה,

משמעותו בלבו, שהוא הצדיק תמייד ומיליא, הוא חייב להגיד לכלום

מוסר... "אני". אני אלמד אותך, אני אוכיח אותך... אני, אני, אני", אבל

ה"חוזן איש" אמר לי פעם: "הרי ציריך לדעת איך למד... ויאם יודעים איך,

אפשר להמןע מכל מני עברות.

בש"ס יש שתי מסכתות של דרך ארץ - מסכת דרך ארץ רבה, ודרכ רץ

זוטא. בדרך ארץ רבה כתובות הלכות בשביב כל בני אדם, ובדרך ארץ זוטא

מובאים ההלכות שנאמרו לתלמידי חכמים.

לחיות עם מלח...

(טובר ביב�) (בגנון שובה לב): ואיך מתחילה ח"ל את מסכת דרך ארץ זוטא? במא

נפתחת המסכת? באלו הנהגות? יונגעלייט! אברכים! שמענו נא:

"דרכן של תלמידי חכמים עניין ושפל רוח ורין וממולח עלוב ואחוב לכל

אדם... שפל לאנשי ביתו". (הגביה ר' שלום את קולו) הביטו ווראו עוד דברי

קומיי, ליום יומיים.

היוiza משכונות שערין חסド לכיוון שכונת בית ישראל הרוחקה, שם

התגוררה אמי.

חולפו שני רגעים ונקישות קלות נשמעו על הדלת, חששתו שמא הוא קדירה שאין בה מלה"ח לא להיות קדירה שאין בה מלה, הטעמתם פעם עומד על המפתח ושאלתי את הגאון ר' שמחה זליג האם לנעל את הדלת ולא לפתח, הביט עלי ר' שמחה זליג והשיב בפשטות: לא. שיכנס וישאל!

האיש נכנס ושאל, והודיעו הישיש הביט עליו והשיב: "יא, יא, מיין טיערע אומראים לו 'בוקר טוב', אז למה הוא מגיב בפנים זעופות? מוק בעיל מלוח..."

"הוא קם על צד שמאל", עונים הסובבים. היום הוא קדירה שאין בה קינד, כן, הנר הגון וראוי להתחנן".

היהודי התמהנו נumed בצד החדר אחו עצבים וטרוד בספקותיו, פסע רץ ב מהירות ולחש לו באזניו את השאלה. ר' שמחה זליג הפנה את

מי מיאתנו משוכנע, כי עשית חסד פירושה - להשquet גמלים, לophobic הראש לעברו: יא מיין קינד, יא.

כך עוד פעמים, בשעת הסעודה עצמה.

האיש המתין בצד כוסס את ציפורניו בdagha, עד לאחר ברכת המזון,

שאל שוב, ר' שמחה זליג השיב: יא, מיין קינד, יא.

מה הוא אבל כבר, ר' שמחה זליג פת קיבר עם... אבל אין זה מענינו,

כעת. הוא קם מכסאו צעד לעבר המיטה. אח"כ פשט את ה"טלית קטן",

רבי הירש קופשין וצ'אל אמר פעם בסוגנון שלו:

אנשיים יודיעים ש"מוות ביד הלשון" מילה אחת של ניכולפה, כדיוע,

יכול להסביר לאומרה ולשומעה צורות צורות, כמו כן תיבה של שקר

ומשפט של שלון הרע יכולם להרוג אנשים, זה ידוע. אבל שוכחים כי גם

חימ"ס ביד הלשון... אגוט ווארט - מילה טובה.

ושניהם גם ייחד - השקאת גמלים או מילה טובה - אינם דוקא בחו"ז, בrhochoba של עיר אלא בבית פנימה.

ור' קינה נזכרתי בספר אחר, מעין לעניין, ויש בו מוסר השכל מתוק מדבש -

לעת איך מנהגים בין אדם לחברו בין כתולי הבית כאשר יש אפשרות להתנהג איך שורוצים.

רב שמחה זליג ריגר וצ'אל הדין הנודע בעיר בריסק (עד ימי מלחת

העולם הראשונה), התפרנס בגאון בכל חלקי התורה כאשר ליבו בתורה

היה כלב הארי. מהעובדת דלהן נלמד גם על ידייתו בכל חלקי - המידות

טובות, כפי שהשמעתית את הספר מידידי ר' וועלול אידלמן שהוא זה

שהיה נוכח בשעת מעשה.

בדאי לכם לשמעו את העובדה, גם אם כבר שמעתם אותה פעם אתה...

כי ישן עובדות, שאפשר לשומם ולספרם גםUSROT פעים, וזה אחת

מוחן:

נער היהתי והתגוררתי עם ר' שמחה זליג במשך כמה שבועות, ספר רבי

ועלול אידלמן.

היה זה בימות הקיץ החמים כשבני משפחתו של ר' שמחה זליג שלא

רצה להלן ייחידי, בקש ממוני לבוא ולהתאסfn בביתו במשך אוטם שבועות.

הבית הגדל בו היה גור באותה תקופה, היה בעליית בית הכנסת, בו עסק

בתורה במשך שעوت היום. ואני מספר פרט זה כדי שתבינו את הספר

אחד"כ.

בימים הראשונים, היינו בלילה הראשון, המתנתה בבית הכנסת, וכשהבחנתי

שר' שמחה זליג סוגר את הגمرا ונעמד לצאת מבית הכנסת, קמתי גם

אני ממוקמי ויצאת ללוותו, אך אז ראיתי שהחל להתלוות אליו יהודי

תמונהו נושא ושבה העיר.

בהתוליה לא התקרכתי כלל אך משראיתני שהתמהוני לא מרפה ממנה,

ניסיתי לעמוד קרוב יותר, אולי אסיע לו לר' שמחה זליג.

שמעתי שהוא שואל אותו שאלה - בענייני סידור.

רבי שמחה זליג שמע את השאלה השיב:

"יא, מיין קינד" (כן, בני).

השנים נפרדנו, מיהרתי לעבר ר' שמחה זליג, אך התמהוני הנ"ל שבשנית

כמי שאינו בטוח שהרב הבין את השאלה. הוא שאל שוב בלחש. ר' שמחה

זליג שמע השאלה:

"אי, מайн קינד" (כן, בני, אמר קינד).

האיש נפרד. אך עצבי המתוים החזרו אותו בשלישית, הוא בקש

לשאול עוד פעם.

ר' שמחה זליג שכבר עלה מדרישה אחת לעבר ביתו נוצר, שמע, והשיב

בஸר פנים יופות: "יא, מיין קינד, יא, דו קענטט חתונה האבן".

הדין ר' שמחה זליג עלה עוד שתי מדריגות והאיש שפשע כבר כמה

פסיעות לטור בית המדרש, שב על עקבותיו. עלה אחריו, שאל מה ששאל

והדין השיב: יא, מיין קינד, יא, (כן בני, כן).

כן עוד עשר פעים, במעלה המדרגות.

כשהגענו לדלת פתח הבית, היה נראה שאכן ב"ה זו כבר הפעם

האחרונה. הדין נפרד ממנו בהארת פנים מיוחדת: "לילה טוב יא, מיין קינד

אתה יכול להתחנן".

טה למשה, מה הסיבה לך?".

ח"ל במסכת כלה פרק ג': תלמיד חכם צרייך שיה ערבות כל אדם ואלי יהי

קדירה שאין בה מלה"ח לא להיות קדירה שאין בה מלה, הטעמתם פעם

מק בעיל מלוח..."

תלמיד חכם צרייך שיה ערבות כל אדם! ובעיקר בבית-ב-ית. "כותלי

וכשהדיין הישיש הנהich את המוגבת על כתפו ליטול ידיים לאכילה, הוא

ביתו של אדם מעדים עליי..." תהיה ערוב ונעים.

מי מיאתנו משוכנע, כי עשית חסד פירושה - להשquit גמלים, לophobic

סלים בכדי משקל וכדומה, הוא טועה. כי הוא שכח - ש"מילה טובה", מבט

טוב והערכה - גם היא חсад. ואולי החasad - בהא הידיעה:

התורה אומרת "ולבן שנינים מחלב" - טוב המלבין שנינים לחברו יותר

רבי הירש קופשין וצ'אל אמר פעם בסוגנון שלו:

אנשיים יודיעים ש"מוות ביד הלשון" מילה אחת של ניכולפה, כדיוע,

יכול להסביר לאומרה ולשומעה צורות צורות, כמו כן תיבה של שקר

ומשפט של שלון הרע יכולם להרוג אנשים, זה ידוע. אבל שוכחים כי גם

חימ"ס ביד הלשון... אגוט ווארט - מילה טובה.

ושניהם גם ייחד - השקאת גמלים או מילה טובה - אינם דוקא בחו"ז, בrhochoba של עיר אלא בבית פנימה.

ור' קינה נזכרתי בספר אחר, מעין לעניין, ויש בו מוסר השכל מתוק מדבש -

לעת איך מנהגים בין אדם לחברו בין כתולי הבית כאשר יש אפשרות להתנהג איך שורוצים.

רב שמחה זליג ריגר וצ'אל הדין הנודע בעיר בריסק (עד ימי מלחת

העולם הראשונה), התפרנס בגאון בכל חלקי התורה כאשר ליבו בתורה

היה כלב הארי. מהעובדת דלהן נלמד גם על ידייתו בכל חלקי - המידות

טובות, כפי שהשמעתית את הספר מידידי ר' וועלול אידלמן שהוא זה

שהיה נוכח בשעת מעשה.

בדאי לכם לשמעו את העובדה, גם אם כבר שמעתם אותה פעם אתה...

כיבישן עובדות, שאפשר לשומם ולספרם גםUSROT פעים, וזה אחת

מוחן:

נער היהתי והתגוררתי עם ר' שמחה זליג במשך כמה שבועות, ספר רבי

ועלול אידלמן.

היה זה בימים הקיץ החמים כשבני משפחתו של ר' שמחה זליג שלא

רצה להלן ייחידי, בקש ממוני לבוא ולהתאסfn בביתו במשך אוטם שבועות.

הבית הגדל בו היה גור באותה תקופה, היה בעליית בית הכנסת, בו עסק

בתורה במשך שעות היום. ואני מספר פרט זה כדי שתבינו את הספר

אחד"כ.

בימים הראשונים, היינו בלילה הראשון, המתנתה בבית הכנסת, וכשהבחנתי

שר' שמחה זליג סוגר את הגمرا ונעמד לצאת מבית הכנסת, קמתי גם

אני ממוקמי ויצאת ללוותו, אך אז ראיתי שהחל להתלוות אליו יהודי

תמונהו נושא ושבה העיר.

בהתוליה לא התקרכתי כלל אך משראיתני שהתמהוני לא מרפה ממנה,

ניסיתי לעמוד קרוב יותר, אולי אסיע לו לר' שמחה זליג.

שמעתי שהוא שואל אותו שאלה - בענייני סידור.

רבי שמחה זליג שמע את השאלה השיב:

"יא, מайн קינד" (כן, בני).

השנים נפרדנו, מיהרתי לעבר ר' שמחה זליג, אך התמהוני הנ"ל שבשנית

כמי שאינו בטוח שהרב הבין את השאלה. הוא שאל שוב בלחש. ר' שמחה

זליג שמע השאלה:

"אי, מайн קינד" (כן, בני, אמר קינד).

האיש נפרד. אך עצבי המתוים החזרו אותו בשלישית, הוא בקש

לשאול עוד פעם.

ר' שמחה זליג שכבר עלה מדרישה אחת לעבר ביתו נוצר, שמע, והשיב

בஸר פנים יופות: "יא, מайн קינד, יא, דו קענטט חתונה האבן".

הדין ר' שמחה זליג עלה עוד שתי מדריגות והאיש שפשע כבר כמה

פסיעות לטור בית המדרש, שב על עקבותיו. עלה אחריו, שאל מה ששאל

והדין השיב: יא, מайн קינד, יא, (כן בני, כן).

כן עוד עשר פעים, במעלה המדרגות.

כשהגענו לדלת פתח הבית, היה נראה שאכן ב"ה זו כבר הפעם

האחרונה. הדין נפרד ממנו בהארת פנים מיוחדת: "לילה טוב יא, מайн קינד

אתה יכול להתחנן".

טה למשה, מה הסיבה לך?".

הצערת, שאני קיבלתה, האגעה לי בישור, לאחר שביוזר אל ישראל כשיירה, אלום מודיע חלה גם הכללה בצרעת? – משום שלא מללא כן לעולם לא היהת מעלה על דעתה להימשא לי!...
שנים של סבל חלפו עלייה בגללי, וכי לא ראוי, אם כן, שאגש לה בכל יום כסותה?!!...
(ומתוק)

האור)

כוחו של היוצר הרע
ותמת שורה בקורתו ארבעה היא החבורן בארץ נגע ויבא אברם לסתפ' לשורה
ולבכחה (כג, ט). פירש רשי' למה נסמכה מיתת שורה לעקדת יצחק, לפי שע"י
בשורות העקדת השנודמן בנה לשחיטה פרחה נשמה מהמנה ומהתא.
מקור דבריו במדרש תנוחומה... באותה שעה הילך השטן אצל שרה ונזדמן
לה כדמות יצחק כיון שראותה אותו אמרה לו בני מה עשה לך אביך, ובנה מזבח
נטלי אבוי והעלני הרים, והורדני בקעויות, והעלני לראש הר אחד, ובנה מזבח
סדר המערוכה, והעריך את העצים ועקד אותו על גביו המזבח, ולכך את הסכין
לשחוטני, ואלולי שאמר לו הקב"ה "אל תשלח יזרך אל הנער" כבר הייתה נשחת,
לא הספיק לגמור את הדבר עד שיצאה נשמה, הדא הוא דכתיב "ויבא
אברם לסתפ' לשורה ולובכחה" מהיכין בא, מהר המורה.

וכן הוא בפרקינו דרבנן אליעזר (פרק ל"ב)... וכשבא אברם מוחר המורה חורה
אפו של סמא"ל שראה שלא עלתה בידו תאות לבטול קרbone של אברם,
מה עשה: הילך ואמור לשורה איש שרה, לא שמעת מה שנעשה בעולם, אמרה לו
לאו, אמר לה לך אישך הוזען לנער יצחק והקריבו לעולה והגענו בוכה ומילל
שלא יכול להנצל, מיד התחללה בוכה ומיללת... ופרחה נשמה ומהתא, בא
אברם אבינו ומצעה נשמה.

מכאן רואים עד היכן כוחו של השטן – והוא יציר הרע להכשיל בני אדם, שהרי
ניתן לו הרשות עד כדי הפחדת שורה אמונה והמתה, וכל זה כדי שאברם
אבינו יחוור מן העקידת יראה את שורה מתה מול פניו, ואולי יהיה תוהה על
מעשיו שעשה ויצטרע על מעשה העקידת, ויפסיד את שכרו...

אמנם, אברם אבינו לא התיחס כלל זה, והתנהג כאלו היה מיתה באופן
טבעי – "ויבוא אברם לסתפ' לשורה ולובכחה".
וכן הוא אצל כל האדם בכל המאורעות העוברות עליו בימי חייו, אל לו לאדם
להתייחס לכל הנסיבות הפוקדות אותו, וח"ו לפול מחמותם או לגירוש מעובdotו
ותפלתו. והוא ברור לו שפעולות אלו הם מיצרו הרע הרוצה להכשילו ולהפלו,
ואם מורייד אפילו מעט מעובdotו משלים רצון יציר הרע וממלאת את חפזו...

מלחמת החפץ חיים עם יצרו
הגאון מפוניבז' ובו יוסף שלמה כהנמן צ"ל, נהג בספר לתלמידיו את אשור
שח לו [בஹותו לומד בראדין] רבינו צבי לויינסון צ"ל, חתנו של החפץ חיים:
עובד מאופלאה על אמונה הבROL של חותנו הגודל:

בתוקפה שהחפץ חיים רכש לו חנות מכולת קטנה, מכספים שנפלו לו
בירושה, הדיטה רעינו מוכרת בחנות ואילו הוא ישב ולמד בבית המדרש
המקומי כל הימים כולל, ובמשך הרבה בלילה, ופרנסתם הייתה בדוחק, אך אשור
לא התלוננה על כך מעולם.

פעם, בבאו הביתה, מצא החפץ חיים את רעינו כשהיא מתאפיחת בבכי.
התברר שהאופה כבר הפסיק למוכר להם לחם בהקפה, עד שישולם החוב
הגדול שהצטבר, בני ביתו נאצלו איפא להסתפק באכילת תפוחי אדמה
טבולים בציר דגים, ללא פרוסת לחם. העובדה הסבה ממון התרגשות רכה
לרעינו הצועה, שרואה במעו ענייה את לדייה סובלמים הרפת רעב, ובוכה היא
לעיקר על כך שאין לה מה להatta לח"ח לאכול פת שחרית.

ברם, החפץ חיים, הטעים רב צבי. חזת את כל המתරחש מנוקות ראות
שונה לגמרי. הוא ראה בעובדא התגרות והתנכחות היצרן לפיו, הזומם לבטול
מותריה. מיד קם ממושבו התיעצ'ב מליא קומו וקרא בקול רם: שטן! שטן!
אתה רוצה להפיע לי מהלימוד, אותך לא תפתח! מזומה לא יוועל לך! אין
אלך ואמשיך בדרכך!!!

ספר מון הרוב שך צ"ל, לרביינו החפץ חיים צ"ל הייתה נכה, שהתרארסה
ועמדה לבנות בית של תורה, רבה היהת התכוונה לקרה החותנה. ולפתע
חלתה הכללה ונפטרה, מותם, שהשבר היה גדול, והאבל היה רב.
אותה עת סיים החפץ חיים לחבר את אחד מרכבי "המשנה ברורה", בעט
שהיה הוא לא בבדו בחדרו של קבלני המשנה ברורה, והריני מצהיר ומודיע ומכורין
ידע שואיפתך ומטרתך הם לבבלני ולהעכיר את רוחך, כדי שלא יוכל
להמשיך בחיבורו שאור חלקי המשנה ברורה, והריני מצהיר ומודיע ומכורין
באזין שהדבר לא יעלה בידך, דע לך שאחיזוק ואתגרור ואסיטים את חיבורו!
סיים מון צ"ל: כך צורו כל אדם להתגבר על כל צזה של לא תבוא, ולא להניא
לה לשבור את רוחו ולדכו!

(אוצרות התורה)

יוסוף אברם ויקח אשה ושם קטרוה. (כח, א)
תראו רעיון נפלא, שambil ר' מאיר שפירא מולביין, על פסוק בסוף הפרשה
(כח, א) וילוסף אברם ויקח אשה ושם קטרוה...
לאחר ששרה נפטרה, רק אברם אישה ושם קטרוה...

משמעו האיש את השאלה, פתח את פיו וסיפר: אונוכי בנו של רב העיירה
בנה נולדי. בילדותי הבחינו כולם כי ניחנת בקשרו נדרים ביחסו ובאהבת
הלימוד, וככל המקובל אז, גברים ורבים התחרו בינהם מי יזכה בחתון. וכך
יצא, שעוד בדורתי בן 12如今 'תנאים' עם אחד מגדולי הגברים בעיירה, אשר
הציג נדונית מוכובדת בדור.

זמנן קצר לאחר שנער השידוך, הגיע המחותן לאביו ואמר לו שאינו מעוניין
שהתנו למד ב'חידר' גיגל עם שאר הילדים, והוא ביקש לשלם עבורו מורה
פרטית שידאג לקדם אותו בהתקדים לכשרונותיו המיוחדים. וכך נשבך בעבר
מלמד, ובכל יום הגעתך אל בית הגבר כדי ללמידה.

המוחות לא הסתפק בכור, ומשהובני כי בית אביו הרעב באורח קבוע,
במשך חמישה שנים למדתי בביתי ואכלתי על שולחנו, ושני הזוגים היו
מורצים בזיהות, אולם, או החול העניינים להשתבש...
תחילתה היהת זו רעיסקה כושלת אחת, אולם במהרה הסתבכו כל עסקיו
של הגבר, עד שהוא פשט וילג ונוטר נקי מכל נכסיו.

מועד החותונה הילך והתקרב בצעדי ענק, מתוך התעלומות מוחלתת מן המצב
הכלכלי הדוחק, ולבסוף, בחוסר ברירה, נגע הגבר אל אבי והודה לו כי אין לו
מנין לשלם את כל התחייבותו הקודמתו.

אבי, בניגוד לדעתו, פסק שאם אין לו כסף – לא תהיה גם חתונה... וشرط
התנאים נ��ע...
במצבי החדש לא הייתה רק ילד בשורו שעתיד להיות תלמיד חכם, אלא
תלמיד חכם ממש, אשר מילא כריסו בש"ס ופוסקים, והשכנים לא חדרו
מלහצ'ע לי הצעות מפותחות, ואכן, עברו זמן לא רב התארשתי בשעה טובה

ומיצלחת עם ביתו של עשייר אחר, אשר בטיח מוחר כפול מכופף.
חתונתנו הייתה שמחה ומאושרת, ואני בקשתי לשבת ולשקווד על תלמיד
באי מפרי. שלשה חדשים אורכה שמחתי, שלפעת התרגשה ובאה עלי
צראה נוראה – חליתני בצרעת... חותני הבהיר למיטתי את טוביה הרופאי, אולם
ידם קרצה מהלחש'ע.

שכבותי כר, חולה ומיסור במשך מס' שבועות, וביום בהיר נכנס בדעת
חוותני ובבטן פניו לא בישר טובות. עוז לדמי שפתח את פיו כבר הבנתי במא
הוא מעוניין... ואכן לאחר שאמור שעשה הכל שביכלו כדי להבריא אותי
ובת'?" – אמר האיש – "תן לה ואת!"

לא היה כל ביראה, נתתי גט, ונטורתי כר, ללא כסף, ללא דירה, ללא
אשר. ולמעשה: בעלי שום דבר מלבד... הצערת.

לא יכולתי להתעורר בין בני אדם, משומש שהמחלה מדבקת מואוד. שכבת
בכבוד 'הכnestת' אורה'ם' במקומות מבודדים, ופעם בשבוח היו תלמידי החכמים
באיזור מטאפסים טביבי וושאומים מפי שיעור בגמרא על דרך המהרש'א.

והנה הגיעו מקום קבוצת של מקבצי נדבות, ובראותם את השיעור
שמסרתי, הציעו לי לנסוע איתם מעיריה לעיריה ולמסור שיעורים בתה
נכسط, כדי לזכות לתרומות מוכובדות יותר מההצליחו לקושש בעצם.
כשאת הרוחים נחלק בינו לבין שווה.

בתחילתה סוכבת, כי מה לי ולכסף, ומה עשו בז'ו, אך הם לחצו ובקשו
רחמים, שהם בעלי משפחות וזקנים לעזרה זו זאת, וגם לי כסף מסתמא לא
זיך. קיבלתי את ההצעה, בתנאי שכשארצת לחזור הם מחויבים תורה להזיז
אותה הנה. וכך התחילתי מיטע נדדים, כשהאני מרבי'ן תורה ממינית חוליה
ומזוכה את מקבצי הנדבות שסבירי בסכומים נאים.

לאחר שסיימתי למסור שיעור בעיירה פלונית, ניגש אליו רב העיר והצעע לי
שידור.
אני חולה" אמרתי מידי, ואולם הרוב הנון בראשו ואמר לי: "זה��טוד. גם היא
חולה... גם היא מצורעת... ועודף שתשבו שניכם ייחד, במקומות שככל אחד יש
לחוד"...

הছוצה התקבלה על דעתך ואך על דעתה של המשודכת, נפגשו בינו
והחלתו להקים ביחסו.

זמנן קצר לאחר מכן מכך התקימה החותונה, וכאשר נכנסנו לחדר יהוד, פרצה
הכללה בכלי מוד. התענוגות לסייעת הכללה, ובתשובה גילהה לי הכללה שהיא
היתה מאורסת בעבר לחתן תלמיד חכם מופלג, אולם כיוון שירד אביה מנכסיו
התבלתי השידוך... וכעת עליה להינשא למוציאר...
הסיפור היה נשמע לי מADOW מוכר, ובעדינותו ניסית לי בבר מה שמה ושם
ההוריה, היכן התגוררהומיי והיה החתן הבודם... כאשר כל הפרטים תאמו
בישותה לכלה כי אונוכי הוא אותו חתן... השמה היהת גדולה ושינויו היה
מאושרים.

המפליא מכל הוא, שלשה חדשים לאחר מכן, באורח נס החלמנו שנינו מן
הצערת!...
הלא תבין – פה המארח אל הגאון מילנא – זכית לארות באופן ברור את
פירוש המילים 'מה' יצא הדבר! הקב"ה רצה שהשידוך בינו יקום ויהיה,
ולשם כך גלגל את כל האירועים באופן מופלא כל כר!

מי זאת קטורה?
אמר רשי - קטורה. וזה, ונקוראת קטורה על שם שנאים מעשייה כקטרת לعبادות זרה.... כי הרי לר' טרפון- בני קטורה. מה אתה מתפלל? ! תסתכל על הילדים!
יצא לך ילד כמו יצחק ממנה ??
לא! חמשה ילדים, כולם עובדי עבודת זרה... אז מה היא עשתה?
בחוץ, היא היתה משחחת אותה ורבנית, ובבית היהת כמו מכשפה.
הילדים לא מכיריהם אותה בחוץ, הם מכיריהם אותה בבית. אם בבית היא מכשפה, אז גם הילדים מכשפות!
אל תתפלל, איך שהיא מנהגת בבית, קריראו הילדים!
(ברור שאמור)

ყיקם אברם וישתחוו לעם הארץ לבני חת'
תתחליל להודות להש"ת על תחילת הישועה, אל תחכה לשילומותה
בתחילה השתקלו בקנויות המערה כאשרו לו איש ממן לא יכול מפני
מקבור את מתך, כתוב יי'קם אברם וישתחוו לעם הארץ לבני חת'. ואח"כ
כשביקש מהם שיקראו לעפרון, נאמר שב' ישתחוו אברם לפני עם הארץ'.
ומפרש הפשט מבארים שישיבת ההשתחואה היא כאות הودאה על שהסכים בו
لتת לו חלקת קבר. ובמדרש רבה [נו,ח] כתוב 'ישתחוו אברם, מכאו
שמעודים על בשורה טוביה' ע"פ שעדיין לא הצליח לקנות עדין את המערה.
נק שמע מום שאיש מום לא ימען ממן לקבור מותיו, וכן המשך בדברו עם עפרון, עוד פעמי^ל
להודות להש"ת על תחילת הישועה, וכן במשך דברו של קבר מותיו, כבר השתחווה אברם
משתחווה ומודה להש"ת, הרוי הוא מודה מודה. וכן כתוב 'לפני עם הארץ', שלא
באותה שעה, רוחו מודה מודה. וכך כתוב בז'ק'ן ע"מ הש"ת לפניהם. וכן כתוב בז'ק'
השתחואה להם ח'ו' אלא השתחווה להודות להש"ת לפניהם. והוא השכינה עמודת בינו לבן עשי,
על יעקב אבינו כששהתחווה לפני עשי, והוא השכינה עמודת בינו לבן עשי,
והיה יעקב משתחווה לשכינה'.

וכן מצאנו בהמשך הפרשה כאשר עוזר רואה את רבקה משקה גם את
הgamlim, וידק האיש וישתחוו לה'. עוד לפני שדיבר עמה לחץ דבר. מודה
משתחווה על תחילת הישועה. וכן בסוף כאשרו לו הנה רבקה לפניו לחץ וחל
ותה אשה לבן אנדריך כאשר דבר ה'. נאמר תיכף ויהי כאשר שמע עבד אברם
את דבריהם וישתחוו ארצלה'. ופרש' מכאן שמודדים על בשורה טוביה. וכתב
השלחה' בפיו רשו על התורה שאנו למדים מכאן יסוד גדול איך להודות
תמיד להש"ת על כל ראשית והתקומות של ישועה, אפילו מעט מן המעת.
לא כמו הטוענים שהקב"ה חייב להם ישועות, ואינם מודדים על תחילת הישועה
עד שתיהיה ישועה שלימה, כאמורם 'אל יתהלך חורג כפתח' רוח'ל. וכן
נדמה לאדםeskם בברך ונמצפה שהש"ת יתנו לו יום מוצלח בגשמיota
וברווחניות, רק אם היום עבר בתכילת השלים מורת ברצונו בכל הענינים, 'מגעי'
לו להקב"ה "ישר כח' לפני ק"ש של המיטה, אך אם לא היה בתכילת
השלימות רצונו, אף שהקב"ה נתן לו מליארכם חסדים, אך אברם
החליח רצונו, אין רואה עין להודות להש"ת. כך דרך הטוענים. אך אברם
אבינו מלמד אותנו להודות להש"ת על כל משחו של ישועה, על החלק
קטן של הצלחה הוא כבר משותה ומודה להש"ת.

ויבן יותר ע"פ מש'כ' במדרשי חז'ל, והודפס ליליקוט אוצר המדרשים' עמוד
394. מעשה באדם אחד שהיה הולך בסחרורה, והוא אכסנא אמר לו רצונך
שאבא עמר, אמר לו, בא עמי, אדרבה היה לי חברתו בדרך, כשהחלכו בדרך,
מצאו איש עיור בשני עינייו שהיה יושב במקום סמור לעיר, ונתן לו האיש סלע
לצדקה, ואמר להאכסנא שיטולה עמו. הנה גם אתה מטבח לצדקה, והשי
לו האכסנא אי אני נזון לו מטבח, שאני מכיר. אתה מכיר נזת לו,יפה
עשית, אך אנכי איני מכיר. אמר לו האיש, הבחירה בידך, אם אין רצונך לתת
לו, אל תנתן. כשהמשיכו בדרכם, פגעו במלאך המות ואמר להם להיכן אתם
והולכים', אמרו לו 'סחרורה', נלחה להם מלאך המות ואמר להם ממי הוא,
והסתכל על הראשון ואמר לו 'אתה נפדה ממות', והלך לפניו צדקה. כיון
שעשית צדקה עם העני הסומה, תחיה עוד חמישים שנה, ואתה השני הגע
זמנך למותה, שלא עשית הצדקה. אמר לו האכסנא, שוטה שכמותך כבר נמסרת לידי, מה
מטבע לאותו עני, אמר לו המלאך, שוטה שכמותך כבר נמסרת לידי, מה
שעשית עשית, מכאן ואילך אין לו מטבח, שאני מכיר. אמר לו האכסנא ממלוקות
אתו, לאותו המקום שם הוא נתבע להענש, שם גלויו מוליכות] אמר
האכסנא למלאך המות, 'אם אין לך עלי מה שעשה עמי כל ימי חי', שם ברגעים
שאספר בשבחו של מקום על מה שעשה עמי כל ימי חי', שם ברגעים
אחרונים נתעורר שהוא רוצה להודות להש"ת על כל החסדים שעשה עמו
כל מי חייו. אמר לו מלאך המות, מאחר שאתה מבקש בספר בשבחו של
מקום, יוסיפו שנותיך ותהייה, גם עליך צדקה והלך לפניו צדקה'.

נמצאנו למדים לימוד כל ימי חיינו, גם יהודי צער שורצים לקחת אותו
באמצע הימים, כשנזכר להודות להש"ת על כל מה שכן נתנו לו, הרי הוא
כונtan צדקה בכיבול כלפי מעלה, והלך לפניו צדקה וחי ימים ארוכים נוספים.
וכמו שפירשו רבוח'ק על לאה אמרנו ע"ה 'וთאמור הפעם אודה את ה'
ותעמדו מולדת, כיון שכוביכ'ל נ'ז'ורה' להודות רק בונה הריביע' שהוא יעור
מוחלקה, עד מה מולדת. שהיה לה להודות על כל חלק וחולק של הטבה. וכן
תקנו ח'ל' להנכנס לכרך, מברך בכיניסתו וביציאתו, כל גבול וגבול שהוא עbor
צריך להודות להש"ת, גם שעדיין לא עבר את כל הגבולות. זאת לדמו

מי זאת קטורה?
אמר רשי - קטורה. וזה, ונקוראת קטורה על שם שנאים מעשייה כקטרת
לכואורה, שני הפירושים שמביא רשי, יפים מאד... אבל לתפקידו מדרש
שאומר - קטורה, שהיתה מקטרת לעבודה זרה.
הרואה - משבע שubar ותולך ותתע במדבר בברא שבע... אמר רשי -
שהוחרה לגלולי בית אביה.

אמר המדרש אגדה - העמידה ابن והשתחווה לה.
נשאלת השאלה - איך יכול להיות דבר זה, פירוש אחד במדרש אומר,
שנאים מעשייה כקטרת, והפירוש השני אומר, שהיא עבדה לעבודה זרה?
אני יביא לכם זבחים סב' ב' - בני אחתייה דרבבי טרפון הוא יתבי קמיה
דרבי טרפון פתח אמר {בזראש' כה-א} וヨס' אברם ויקח אשה ושם יוחני
הஅחַיִינִים חשבו, יכול להיות ההוד שלהם לא מרגיש טוב כתיב קרי עליהם בפי
קטורה... אמר להם תשובה - בני קטורה?.

מה זה, מי נגיד מי? הוא לא יודע שכחוב בני קטורה?
באים אחינימ ומעיריים לו - דוד, לא כתוב יוחני, כתוב קטורה?
אמר להם - אני יודע קרי עליהם... תשכלו על הילדים...
מה זה?
בא ר' מאיר שפירא, ואמר יסוד נפלא - היה קשה לר' טרפון השאלה
שאנחנו שואלים. איך יכול להיות שבמקומות אחד במדרש כתוב, שהיתה עבדת
עובדת זרה, ובמקומות שני כתוב, שנאים מעשייה כקטרות??
הרגעיהם אמר להם - לא לדאוג הרבה, היה נורא... היה אישה
שקרויה לה יוחני?

מספרת הגמרא (מצcit זבחים סב' ב, א) סיפור על אישה, שקרויה לה יוחני בת
רטבי. **תשמעו סיפור:**
היתה אישה יוחני בת רטבי, שלאייה הזאת, הייתה מומחיות לעשות
כשפים. מה הייתה המומחיות שלה?
שמישוי היה צריך לדעת, היא ידעה לעשות כישוף, ולעקב לה את
הלהקה. מי שהיה באליה הביתה, לא היה יודע שהיא מכשפת. למה?
היה שם שלוון, היה שם תהילים, היה נורא, היה רוגר...
קס' הכל היה מסודר, כמו במא מקובל רגיל ☺
כל מי שהיה נכנס היה בטוח שזאת הרובנית מר' יוחני ...
מה הייתה עשו'ה "הרובנית יוחני"?

מספרת הגמרא סיפר - כל מי שהיה נכנס אליה, ידעה שאשתו צריכה
לילדת... היה זה עשו'ה את הכישוף, ונוועלת את העובר, מבלי יכולת לצאת...
בכל בתיה החולים, היה שם תהילים, היה שופר, היה נורא, וגם עירימה שם
תהייה לידה... שם שמי פה רק כמה גראושים לצדקה... 10 פערמים חי, או פעם
אחד מטה'... וקר היה....
היו אנשים נכדים...טורמים... היה היה נכנסת לחדר השני, משחררת את
הכישוף, והוא يولדים!
השם שלה הילך והתפשט... תשמעו, הרובנית יוחני... משחו פלאי...
ואשתך בחוץ!
יצא, שכפוי חוץ, האישה הייתה רובנית, אבל בבית שלה, היה הייתה
מכשפה...
רש'י מספר שם, איך על עלייה שהיא רמיית... עיין בגמרה.

* **הבתאי** לכמ' את פירוש רשי' - בגון יוחני בת רטבי. אלמנה מכשפה הייתה
וכש מגיע עת לידת אשה היה עצורת רחמה בתכיפות ולآخر שמצוות
הרביה היהת אומתך אלך ואבקש רחמים אויל תשמע תלפתיה והולכת
כשפיה והולך יוציא פעם אהות היה לה שכיר יום בביתה והיא הולכת
האשה הדילדה ושם השיכר קול הכתשים מתקשין בכל כמו שהולך
מקשך במעי האם ובא ופתח את מגופת הכליל והכשפים יצאו והולך נולך
וידעו כי בעלת כשפים היא.

אומרת הגמara - באו האחינימ של ר' טרפון, ואמר להם ר' טרפון - יוס'
אברם ויקח אשה ושם יוחני? אמרו לו - קטורה.... אמר להם - בני קטורה.
מה כתוב כאן בגמרה?
אומר ר' מאיר שפירא - איך יכול להיות שבמקומות אחד במדרש, מעשייה נאים
בקטרות, ובמקומות אחר, שהיתה מקטרת לעבודה זרה... אמר עליה ר' טרפון -
ושמה יוחני, כלומר אמר להם - לא להיבהל, כבר היו נשים כאליה, שבחו
היו נראות כמו רבניות, ובבית היו מכשפות. מה אתם מתפללים? זה לא
מסתדר לך?!

מעשייה נאים בקטורת בחוץ, ובבית כמו מכשפה?
אמרו לו האחינימ שלו - הרי כתוב בתורה, ששם היה קטורה?
קרי עלייהם בני קטורה... תשכלו בבלשונה, מה כתוב בפסקוב הבא - (ב) ותל
לו את זמרן ואת יקשן ואת מדין ואת ישבק ואת שוה.
מה חז'ל אמורים על השמות האלה?

מאאע"ה שמודה ומשתוחה להשי"ת גם על תחילת היושא. ואין שם שניי בין היהודאה שבתחלת היושאה להודאה שבסוף היושאה, בשנייהם הייתה השתחואה שלימה, וכן מצאוו באלווער. שניים שים, השתחואה בפישוט שעבה בדיקח הוא מגע ל"סדר", ואם הוא יורד ל עמוק הנסיבות וכו'. אך אני ידים ורגלים. אדרבה בתחלת כתוב גם ויקוד, ולא בסוף. [שבתחלת היהת החושב שיתכן שאת בתרן מאייד ענניין לדעת אם הבוחר הזה בכלל... בן אדם. לו יגעה לעשות קידה על ברכיו ואח"כ השתחואה על פניו, אך בסוף נתמאל היה מן הראו שתשאל אותו כמה פעמים בשבעו הוא מצחח שניים, אם לבו ברגשי היהודאה, בלי יגעה כלל, ותיקף נפל על פניו בהשתוחה שלימה. והוא עצמו הזכיר יאקווד ואשתוחה לה]

מהגיא ראשון ולוקח את המנה המשוחחת, או אחריו מנהה הוא לא רץ כל כך

וזה עניין ג' רגלים שהכל מוחבר לעבודת השדה, לא רק בחג האסיף, חג הקציר, אלא גם בחג האביב, אע"פ שבתחלת כהאדם זורע איינו יודע כלל מה עלה בתבאות, הרי הוא מודה ומשבח להשי"ת על תחילת היושאה. בכל חלק מהישואה זמן הקצר ישוב ויודה להשי"ת, וכ"ש כשייבא זמן האסיף. ובמ"ש בעל התניא על התפילה 'מן' אנו באים להודות ולהשתוחות להשי"ת. וכמ"ש בעל התניא על התפילה 'מן' חטאנו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו ואין אנחנו יוכלים לבא להשתוחות לפניך', שאין לנו את הזכות להחבטל להשי"ת בביטול גמור לחדות בזמן האסיף ובזמן הקצר, ולא עוד אלא גם בזמן האביב. להודות על תחילת היושאה. וכותב הרמב"ן שזהו תכלית יצירת האדם בעולם, שיכיר האדם בכוראו ית' יודה לאלקין, נקל לו לאדם להודות בגמר היושאה, אך יגיעת היהודאה היא גם כshediyin אין רואים את שלמות היושאה.

לא רק להודות להשי"ת אחר שייצא השידוך מן הכה אל הפועל, אלא על עצם זה שהשידוך מתקשר, הרי הרבה אנשים מחיכים שהשידוך יתקשר ואין קול ואין עונה. לא רק בין אדם למקום קר, אלא גם בין אדם לחברו, יש להודות גם לפני שהכל מסודר פרפקט, וגם אם בכלל לא.

(הגראמי" ריזמן חי' שרה ע"ט)

הנה הגעת למסקנה שהוא שקדן. שמא תברר איך הוא מתנהג כאשר הוא מטיים לימודו בשעה מאוחרת בלילה, כאשר חבריו כבר ישנים מוקדם, האם הוא מוריית את געלו טרם בואו ומחזקם בידי כדי שלא יתעורר, או שהוא נכנס בקהל עש גדול בשעה זו ובוקר, האם הוא בכל זאת אוכל, ואחר כך הוא מתנהג כאשר האוכל לא ערב לחיכו, האם הוא בכל זאת אוכל, ואחר כך מגיש למטבח לומר "תודה רבה, האוכל זהה טוב", שהרי שעות רבות עובדים להচין לו את ארוחותיו, או שהוא היום לא אוכל, רק יורד לקיסוק וקונה ממתקים.

אני חשוב, אמר ר' שמואל, שהדברים הללו מאי צרכיים לעניין את ביתך. כי אם המפונק הזה - שלא חושב על סבבתו - יבוא בצהרים מהכלול הביתה, והיא הרי כבר מהבוקר עבדה להchein לכבודו אורחות צהרים, והוא מתיישב לאכול, והאוכל לא יזיה בדיקן כמו שהוא חשבה על מה יeutות את פניו באישיבות רצון בולטת - האם מתנהם בתרן במחשבה על מה שאמור לה אביה לפניו שעשו את התנאים, שהוא היה אצל הרובזסקי, ור' שמואל אמר לו ששבשה שלמדו בישיבה הבא בתאר, והגינו לפרך "לא אמר לו דודי ר' וולול צ'צ'יק זצוק"ל - בא, תלך לבריסקער רב ותדבר אתו. השיב לו היהודי, שאינו יכול כי הוא במצב 'דאואן'... ועד כדי כך הוא בדכאנן, שוגם לילכת לבריסקער רב הוא לא יכול... - אולם לא צרי אף פעם להיות בדכאנן, ובפרט שיש לו גمرا למדוד, אבל 'קונטרס הרחاكت נזקון', והרי יש כאן שלוש שיטות, ומלבך זאת יש בזה 'הבנה' של ר' אלחנן ו'קניטיש' של ר' ברוך בער... ונדמה לי - כך אמר אז ר' שמואל - שהבחור היחיד שחויר לעומק הדברים והבין את כל חילוקי השיטות והסבירים זהה, וכל הקנייטשן והדוקיות שבסטוגיא, היה הבחור הזה... -

ואם קר' - ממשיכה היא מחשבתה - ייכון שהוא מתנהג בגנות ואין לו שום יחס אנושי, הוא יכול לעוט בມיטיב לו כאשר משוחה לא מוצא חן בעיניו, אך בכל זאת אני מאי מכבדת אותו, כי הרי הוא מבין את כל החילוקי שיטות, ראשונים ואחרונים בסוגיא זו של הרחاكت נזקון... עד כאן דבריו של ר' שמואל, דברים אמוניים ונוקבים בתביעה לתיקון וזה מה שדוד המלך אומר, 'ההופכי הצור...' הדברים האלה אינם דברים של המידות.

זה לעומת זאת יסופר כאן:

ביום אחד אמר מון הגאון רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל שיעור כללי בישיבת מיר, והוא שם בדיק אורה מאמיריה, ומעט את שיעורו של חבריו מימי הבחורות, 'ח'ים טוטוצ'ינר'. אחרי תפילה מנוחה, לך אותו ר' חיים לבתו. מיד בכוואם לבית בישור ר' חיים לרבענית ואמרה, 'חנה מרים, ב"ה יש לנו הימים אורח לאורת צהרים.' הם התישבו לאכול, והרבנית הגישה מנות מרק, לר' חיים ואורה. ר' חיים מתחל לאכול, וכבר גלו אוכל ב מהירות. כשגמר, מבקש ר' חיים, 'רעלעצען, נאך איינס' - עוד מנה. ועוד שהאורחה מסתדר עם המנה הראשונה, ר' חיים גומר כבר את המנה השניה ומבקש עוד אחד... ואחר כך אומר לה שוב, 'יה' מאד טעים, אפשר אולי לקלבל עוד מנה...' ויהי המראה לפלא בעין האורה, עד שלא עצר ברוחו, ושאל את ר' חיים: 'הר' אנו מכיריים עוד מצעירוטניינו, אני רוצה לשאל אותך, האם לך ראוי לאדם רם המעלה, מרבית תורה מפרוסט ממזרק, לנווה - עד מנה ועד מנה...' אמר לו ר' חיים: 'בא ואספיר לך. אתה צרי להביין, שהמרקך שעווה -'

אחד בא ואומר לך, והוא שזה מושיק לי עוד שמחה, וכן לעולם. והוא, מירושלים ואמר שהוא מבקש לך מה דקוט, כי הנה יש לו בת השגיעה לפפרק, ומציין לה שידוך בדור משיבת פוניבז', והוא חפץ האדומי, אבל ספרדים משתמשים בזה למליצה. 'תורתו של דזאג', מן השפה ולהוויז... מי שתמיד דזאג, התורה שלו היה מן השפה ולהוויז, אין לו ריכוז בשום דבר... אבל הבוטח בה יודע, כי 'ההופכי הצור אגם מים'... איש צדיק היה, איש פלאים, רב שמואל רוזובסקי זצ"ל. בא אליו היהודי אחד מירושלים ואמר שהוא מבקש לך מה דקוט, כי הנה יש לו בת הירקות, להבאים ולקלפים. אחר כך, הרוי לפעמים קורה שאין גז, וקשה להשייה בכל השכונה, וצרי לטפל להזמין דחוף, ועוד כמה וכמה טירחות היא טרחה עד שזכתה לראות את המrkן מוקן... וזה השיעור שלה, עם כל הטירחה המשתקפות שלו בשיעורים, ואם הוא שואל עכניין, ואם הוא מבין מה שעוניים על השיעור - המלכתי אותה בינהת רוח' עצומה!

ולכן הוא היה ר' חיים שמואלביץ'. למדך - צרי להיות בן אדם... ולפעמים אה"כ' כשהולכים ללמידה לא מבינים את התוס', ואני מצליח שהקדיש לו מזמנו ועמד למלכת דרכו.

אמר לו ר' שמואל, בעדינות ובאצלות נפשו: ראה נא, עד עכשוי אתה שאלת את שאלות, שמא תרשוא לי, יקורי, לשאול אותך כמה שאלות. הנה מדבר בילימודו. למה?

זה ביטוי בחוז"א על אחד שمدבר בענייני בטחון בלי שהוא בוטח באמת. אבל הדברים האלה אינם דברים של 'מצפצף בטחון', אלא כהה זה, זו הממציאות... זהה מציאות החווים... הבריסקער רב אמר שייתור מכל מה שספררי המוסר מלמדים על בטחון, החווים מלמדים את הבן אדם בטחון - בגין אדם שמתבונן מדויב. בגין אדם שמתבונן, אז הווים בעצם מלמדים אוטו' בטחון'... ה'הופכי המוסר מלמדים'... ה'הופכי המוסר מלמדים...' קר זה בדור כל, מיועט לבסוף, בדור כל העניינים מסתדרים... קר זה בדור כל, מה ההבדל בין דמיועטה דמיועטה של בדול הוא יפתח... וא"כ הוא שאל, מה ההבדל בין בטחון, גם מסתדרים לו עניינו, א"כ מה בכל זאת ההבדל בינוים... והшиб: ההבדל בינוים זה הדאגות...

הגמר אומרת, 'תורתו של דזאג מן השפה ולהוויז'. במרא זה כתוב על דזאג האדומי, אבל ספרדים משתמשים בזה למליצה. 'תורתו של דזאג', מן השפה ולהוויז... מי שתמיד דזאג, התורה שלו היה מן השפה ולהוויז, אין לו ריכוז בשום דבר... אבל הבוטח בה יודע, כי 'ההופכי הצור אגם מים'...

איש צדיק היה, איש פלאים, רב שמואל רוזובסקי זצ"ל. בא אליו היהודי אחד מירושלים ואמר שהוא מבקש לך מה דקוט, כי הנה יש לו בת השגיעה לפפרק, ומציין לה שידוך בדור משיבת פוניבז', והוא חפץ להתענין על הבוחר. והחטיל לשאל את כמה שיעות ביום הבוחר לומד, אירך שמירת הזרען שלו ואיך שמירת הסדרים, ואם הוא מגיע לתפilioות בישיבה, ואיך השתתקפות שלו בשיעורים, ואם הוא מבין מה שעוניים לו... וכ"ו. אחר שקיבל תשובה המניחות את דעתו, והודעה לראש הישיבה שהקדיש לו מזמנו ועמד למלכת דרכו.

אמר לו ר' שמואל, בעדינות ובאצלות נפשו: ראה נא, עד עכשוי אתה שאלת את שאלות, שמא תרשוא לי, יקורי, לשאול אותך כמה שאלות. הנה מדבר בילימודו. ומה?

אומר החזון איש, שהסיבה לכך היא, כיון שהتورה נדבקת רק במידות שינויים אטוחים או עם יהודים אחרים, הכל אחד. גם אם יגמור טבות, כי התורה מתנה היא מהקב"ה כמו שכתוב כי "יתן חכמה מפי דעת חסד תחילתם בנו כדין השׁו"ע, הרי הוא עושה כך ממשום שזהו דין השׁו"ע ותובנה". לא מועיל זהה לא כשרון ולא כל דבר אחר, רק סיעיטה דשמייא [יעו'] ולא מצד קרבה עצמית של.

אהוב ישראל' אמיתי

צריך לדעת, ישבת, למדת חמיש שעות, אה"כ אתה בא הביתה - תכנס הביתה כמו אחד שלמד תורה, שיוכלו הבריות לומר עליך פולני שלמד תורה כמה נאים דרכיכי... ולא ח"ז להיפר, שלא יהא חילול ה' בפני ההורדים והאהדים... מנצח על צער בנו יותר מצעיר יהוי אחר, הרי שהוא ישראל אמיתי. (משמר הלוי)

כך מUID ה**הקב"ה** על **א"ה** אם אתה יכול להתרום מנטיות עצמאיות וחדס' ימץ חיים צדקה וכבוד. רדף צדקה, זה אברם, שנאמר: **ושמרו דרכו** ולכבוד את שרה רך משומן גמלות חסד, ועתה זכה לאחפוס באומנותו של **הקב"ה**. ובזה מפרש השם ממשואל דברי המדרש י'יבא אברם לטפוד לשרה ה' לעשות צדקה. וחסיד, שגמל חסד לשרה. ימץ חיים: :ושני חי אברם מאות שנה ושביעים שנה וחמשה שנים. צדקה וכבוד, אמר רבי שמואל בר לובבנה, מהיכן בא, מהר המורה בא', ויש להבין מה שאלת היא ואת מהיכן י'צחיק, אמר לו הקדוש ברוך הוא אני אני אמנוטי גומל חסדים, תפשת אמנוטי בוא בא'. אלא שה**הקב"ה** מסתכל במוחו ולבו של **א"ה** ואינו מוצא שם את השיקות הגשומה שיש בין איש לאשתו כשותה, הוא רואה את **א"ה** גומל לבושים: :ואברם זkon בא בימים.

ולכל הפחות אל תצטער על שלא נתפרקomo מעשי הטובים לאכלי לכל העוברים ושבים, הוא היה עמוד החסד לפני כן, האם רק בשביל קבורת אשתו נקרא אבא"ה רודף צדקה וחסד?

וכי השם משומאל בשם אביו האבני נזר שהשאלה היא עצמה התשובה, שאדם עושה חסד עם קרוביו ואנשי ביתו וכוננותו לשם מצות חסד, אכן הוא ראוי הוא לשבח על מעשי החסד שעשה. כמו שכתב התניא שאם אדם עובד לפראנסטו ומביא טרף לביתו ואינו מכoon לשם מצוה, הרי הוא הכל הגויים והכבדים והשפננים והעופות שככל אחד מהם מביא טרף לביתו, מלבד העורב

הראש, אם לא הייתה עשויה כך, הייתה כמו העורב הרשע. כמו "שׁ בְּגַם" כתובות וב" שאמ אחד אינו מפריט את בניו, מכירין עלי בו בית המדרש שהוא רשע מגדלת את עשותה בניה בוקר ווער, לבשל ולאפotta להם, ולנקות אותם, ולכבות יותר מהעורב, אלא יומ שלישי פרשת חי' שרה - כ"א השווון תשע"ז אי בעדייהם ולហצם, ולסדר שהיה הכל על מקומו בשלום, ואנן מי שיכיר בכל שעושה צדקה בכל עת' הוא כאשריו מרגיש כל שמגעים לו איזה דבר, אלא כל משינוי לקיים מוצאותה, ונשייתם בתוכו, נזונך אדקבה וחסיד' מצא ח'רים זוגת' וברב'.

נפשו איש חסד, וכן למדנו לעיל שאמרו לאבא"ה שם לא יבואו אורהים, ע"י מעשה אמיתי אחד שלא נתקבץ בעווה"ז מתעללים כל מעשיו וצדקה משותיע ר' שלמה לרונץ שפערם אחות ראה את הגרא"מ שך יושב וכוכה לעת זקנותו על שעאי לו עם מה לעלות למעלה, אמר לו ר' שלמה, הרי עם גופו שלו בעצמו, כי הכל תלוי במחשבה, כשהאדם לוקח לבוד עצמו האיתם ראש ישיבה כל השנים, וחבירתם ספרי אביעזר, ענה הרוב שך הוא במעשה בהמה וגוי שאון בה חשבות, אך כשאדם מכניס בפיו ומה שבשוא נפש מישראל, ואין אצליו חילוק אם נוטן לעצמו או לאחרים, איז במוריות ואמר 'דאס אין איסיגען אקטע ארטע' – אלו הם הכרטיסיה מנוקבת, כיון שכבר נתקבץ כבוד גדול בהאי עולם, שוב אינו יודע אם יהיה לו גם אם יעשה חסד עם אשתו ובני ביתו הוא דבוק במדת החסד.

אלו הם דברי המדרש שאע"ה כ"כ הפשיט עצמו ממציאו, ולא היה לו שום מחשבה רק לגםול חסד עם שרה, לא בഗל של "ה'וא" חיל מהתמונה, והרי אין אשה מותה אללא בעבלה, ואשה כשרה כשרה אמרנו שאנדר עליה כל' אשת למעלה עם מעשים טובים אמיתיים, לא מה שזעינו להכרת הטוב ששבחו חיל עטרת בעלה, ואמרו במדרש אמרם זקן משם שמתה אשתו נזקן, אונתו בה הדולם, רבי חנינא בן תרדיון הקהיל קהילות ברבים ושאל מה אני וחיה טפל אליה בנבואה. שיויכל כ"כ בשעת מיתתה להפשיט עצמו מגיעה עצמית, רק לגםול חסד עם שרה. אין לך חידוש בחсад כמו זו.

בדרור הדרוש

*) ייחי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים וג' (כג, חטא כלל. והשתא את שיפ', ר"ע هي דורש את ד' לא מלה אסתור קע"ה שנים כנגד שנותיו של אברהם אלקיך תירא לרבות ת"ח, ואברהם עבר בוה שעשה לו"א יודע ד'ימי תמיימים אבל שנותיו של אברהם לא היו

ויאמר יהה אֶת־בְּרָכָה אַנוּ יְיָ וְהִלֵּךְ יְרֵבָה אֲשֶׁר־בָּנָיו יְלִילָה לְבָרָא־בְּרוֹתָה כִּי־אָז־מִן־

ושם גוזרנו פירושו של מושג אחד כוונתו של מושג אחר. אולם עתה נראה לנו כי מושג אחד מושג אחר לא מושג אחד. וקשה להמה דוקא ר"ע הי' וורשי, ולתרץ נקדים גמור. דברא ר"ע לא יכול לומר הטעם הזה דקשה מדוע גננד לאדוני יונו' ויתן לו את כל אשר לו. (כב, ג)

משמעותו של קץ ימי נסיך עליון, והוא מושג בפער של כ-100 שנים בין מועד חיבורו ומועד חיבורו של ספרו השני, *הבראשית*. מושג זה מוכיח כי הספר הראשון נכתב לפני ספרו השני, והוא מושג גם בכך שספרו השני מזכיר בפער של כ-100 שנים בין מועד חיבורו ומועד חיבורו של ספרו הראשון.

חטא של אברהם, שעשה אנדריא בת' ח', ולכך מהם מס, ואתי שפיר והוא חי שרה מהה שנה ועשויים שנה ושבע ושפיר הוא מותנה. אבל בשירה פ' רשי' בת ק' כבת כ' לחטא הינו שלא שנים וכגדה מלחה אסתר קכ' ז' שנים קשה להמדרש למה פללי אורות)